

Univerzita Pardubice
Dopravní fakulta Jana Pernera

Nákladovost investičních produktů pojistného trhu

Bc. Lukáš Prachař

Diplomová práce

2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Bc. Lukáš PRACHAŘ**
Osobní číslo: **D08683**
Studijní program: **N3708 Dopravní inženýrství a spoje**
Studijní obor: **Dopravní management, marketing a logistika**
Název tématu: **Nákladovost investičních produktů pojistného trhu**
Zadávací katedra: **Katedra dopravního managementu, marketingu a logistiky**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Úvod

1. Historie pojistného trhu
2. Druhy pojištění
3. Nákladovost vybraných investičních produktů
4. Hodnocení v praxi a doporučení

Závěr

Rozsah grafických prací:
Rozsah pracovní zprávy:
Forma zpracování diplomové práce:
Seznam odborné literatury:
dle pokynů vedoucího práce

**dle doporučení vedoucího
50 - 60 stran
tištěná/elektronická**

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Jindřich Ježek, Ph.D.
Katedra dopravního managementu, marketingu
a logistiky

Datum zadání diplomové práce:

30. listopadu 2010

Termín odevzdání diplomové práce:

23. května 2011

prof. Ing. Bohumil Culek, CSc.
děkan

L.S.

prof. Ing. Vlastimil Melichar, CSc.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 30. listopadu 2010

Prohlašuji:

Tuto práci jsem vypracoval samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využil, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byl jsem seznámen s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., autorský zákon, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v Univerzitní knihovně.

V Pardubicích dne 19. 05. 2011

Bc. Lukáš Prachař

Poděkování

Rád bych touto cestou poděkoval vedoucímu práce Ing. Jindřichu Ježkovi, Ph.D., za jeho odborné vedení, cenné připomínky, rady a vstřícnost. Dále bych touto cestou poděkoval všem, kteří mi byli nápomocni při tvorbě diplomové práce.

ANOTACE

Tato diplomová práce je věnována problematice spojené s pojistným trhem, vybranými investičními produkty pojišťoven, především pak nákladovost těchto vybraných investičních produktů životního pojištění a pojišťovnictvím celkově. V práci se objeví několik modelových situací z praxe s návrhem doporučení jak se chovat na pojistném trhu.

KLÍČOVÁ SLOVA

Pojišťovnictví; pojistný trh; nákladovost; TANK; životní pojištění; investice

TITLE

Costs of investment products on the insurance market

ANNOTATION

This graduation theses is addict to problems concerning in the insurance market, chosen investment products of insurance companies. It is especially addict to expenses of these chosen investment products of life assurance and system of insurance globally. In this theses you can find some model situations from profession which are connected with suggestion of recommendation how to behave on the insurance market.

KEYWORDS

System of insurance; insurance market; expenses; TANK; life assurance; cash flow□

OBSAH

	strana
ÚVOD	9
1 HISTORIE POJISTNÉHO TRHU	11
1.1 Zákony a vyhlášky o pojištění	11
1.2 Historie pojišťovnictví	12
1.3 Obecná filozofie pojištění	13
1.4 Základní principy pojištění	13
1.4.1 Princip solidarity	13
1.4.2 Princip pojištění	13
2 DRUHY POJIŠTĚNÍ.....	19
2.1 Rozdělení pojištění podle právního důvodu	19
2.2 Rozdělení pojištění podle zákona	20
2.3 Dělení pojištění dle pojistného plnění	20
2.4 Dělení podle délky trvání pojištění	22
2.5 Dělení dle předmětu pojištění – v praxi	22
2.5.1 Životní pojištění	23
2.5.2 Pojištění plné invalidity	31
2.5.3 Životní pojištění dětí	33
2.5.4 Pojištění velmi vážných onemocnění	34
2.5.5 Daňové výhody životních pojištění u fyzických osob	34
2.5.6 Daňové výhody životních pojištění u zaměstnavatele	35
2.5.7 Úrazové pojištění osob	35
2.5.8 Soukromé zdravotní a nemocenské pojištění	40

3	NÁKLADOVOST VYBRANÝCH INVESTIČNÍCH PRODUKTŮ ...	44
3.1	Druhy poplatků	44
3.2	Ukazatel TANK	45
3.3	Sazebníky, poplatky a správa smluv vybraných investičních produktů	49
3.4	Modelace vybraných investičních produktů	54
4	HODNOCENÍ V PRAXI A DOPORUČENÍ.....	58
4.1	Investiční složka IŽP	58
4.2	Nákladovost produktu IŽP	60
4.3	Předmět měření IŽP	61
4.4	Jednoduchý ukazatel neexistuje	64
4.5	IŽP s porovnáním s OPF	65
	ZÁVĚR.....	69
	Použitá literatura.....	71
	Seznam tabulek.....	74
	Seznam obrázků	75
	Seznam zkratk	76

ÚVOD

Diplomová práce se zabývá pojistným trhem, vybranými investičními produkty pojišťoven z pohledu nákladovosti a pojišťovnictvím celkově. Toto téma jsem si vybral nejen kvůli jeho diskutovatelnosti, ale také proto, že již šest let velmi úspěšně podnikám ve finančním sektoru a mám poměrně dost zkušeností spojených s touto problematikou.

Oblast pojišťovnictví patří bezesporu do koloběhu naší ekonomiky. Významně přispívá ke stabilitě nejen národního hospodářství, ale i ekonomiky jako takové. Během první a druhé světové války dochází k rozvoji pojišťovnictví, zejména v období první světové války a také dochází k několika zásadním změnám. V roce 1945 dochází ke znárodnění pojišťoven na základě Benešovských dekretů, v roce 1964 vstupuje v platnost zákon č. 40/1964 Sb., občanského zákoník (platí dodnes). V dnešní době se na finančně pojistném trhu pohybuje více jak 50 pojišťoven. Při pohledu zpět, tedy do minulosti, je patrné, že ve vývoji pojišťovnictví největší rozmach a rozkvět nastal v 90. letech 20. století. Významným předělem v historii pojistného trhu byl konec monopolu České pojišťovny a tím vznik nových a konkurence schopných společností. Ve své práci detailně přibližuji a rozebírám životní pojištění, jak obecně tak velmi podrobně.

Teoretická oblast mé práce má za cíl přiblížit historické hledisko pojistného trhu, na které navazují základní principy pojištění a posléze jsou detailně popsány jednotlivé druhy pojištění – hlavně v oblasti pojištění osob, kde jsou rozebrána jednotlivá rizika, která si klient v rámci pojištění může sjednat.

Aplikační část práce se zaměřuje na nákladovost vybraných pojišťoven z pojistného trhu a na jejich konkrétním produktu. Opět i zde je několik pohledů, jedním z nich, zcela jistě, jsou poplatky spojené s uzavřením pojistné smlouvy (většina klientů si je vědoma) a za správu pojistné smlouvy (řádově desetikoruny měsíčně). Dalším pohledem je rozdíl mezi nákupní a prodejní cenou podílových jednotek, za správu aktiv (řádově jednotky procent) a za přesun podílových jednotek mezi fondy (velmi málo klientů si toto uvědomuje).

Cílem diplomové práce je jednak, přiblížit budoucím klientům pojišťoven, která pojišťovna si jak stojí na pojistném trhu v rámci daného investičního životního pojištění, ale hlavně dokázat na modelových situacích vybraných pojišťoven z pojistného trhu a poté konkrétně na jejich produktech, zda jakýkoliv druh životního pojištění, JE či NENÍ vhodným nástrojem na vytváření rezervy klienta z dlouhodobého hlediska.

Sekundárním cílem práce je podat důkaz toho, že pojištění by mělo klientovi sloužit pouze a jen na zajištění zdravotních rizik ať už sebe samotného nebo své rodiny, popř. využití daňových úlev.

1 HISTORIE POJISTNÉHO TRHU

Pojistný trh mohou též nazvat specifickým odvětvím ekonomiky, které v sobě obsahuje tři základní činnosti, a to:

- **pojišťovací** činnosti,
- **zajišťovací** činnosti,
- **činnosti** související.

Pojišťovací a zajišťovací činností je myšlena zprostředkovatelská činnost prováděná v souvislosti s pojišťovací nebo zajišťovací činností, poradenská činnost související s pojištěním fyzických a právnických osob, šetření pojistných událostí prováděné na základě smlouvy s pojišťovnou a další činnosti prováděné se souhlasem ČNB, dříve Ministerstva financí.

1.1 Zákony a vyhlášky o pojištění

Z pohledu legislativy lze najít několik právních norem, které upravují pojistný trh. Jsou to především:

- **Zákony:** 57/2006 Sb., 363/1999 Sb., 38/2004 Sb., 168/1999 Sb., 37/2004 Sb., 277/2009 Sb. ve znění pozdějších předpisů.
- **Vyhlášky:** 251/2007 Sb., 458/2006 Sb., 96/2006 Sb., 40/2006 Sb., 303/2004 Sb., 502/2003Sb.

Do roku 2004 platil zákon 363/1999 Sb., o pojišťovnictví. Po vstupu ČR do EU proběhla novelizace tohoto zákona. Novelizace přinesla tuto právní změnu či úpravu:

- 277/2009 Sb., o pojišťovnictví,
- 37/2004 Sb., o pojistné smlouvě,
- 38/2004 Sb., o pojišťovacích zprostředkovatelích a samostatných likvidátorech pojistných událostí,
- 168/1999 Sb., o pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla a o změně některých souvisejících zákonů [3].

1.2 Historie pojišťovnictví

První patrnější známky pojišťovnictví jsou datovány do dob **Starobabylonská říše** (přibližně v 18. st. před n. l.). V této době platil tzv. **Chammurapiho zákoník** – reakce na častá pouštní přepadení na území tehdejší Asyrsko–babylonské říše. Mimo jiné Chammurapi byl panovníkem, který dobyl Asýrii.

V době nazývané **Římská říše** (8. století př. n. l. až 6. století n. l.) se určitým znakem pojišťovnictví stala, v případě svatby, **věna nevěst** a v případě úmrtí, **pohřební pokladny**. Podobný princip byl uplatňován pro rodiny řemeslníků a vojáků. V případě smrti živitele rodiny byla vyplacena rodině část peněz z řemeslnických či vojenských spolků.

V časovém mezníku označovaném za **Středověk** (6. až 16. století n. l.) se často využívala možnost tzv. "**nezúročitelného vkladu**". Tento pojem znamená, že např. rodiče narozené dcery mohli složit peníze jako právě "nezúročitelný" vklad a poté, co se dívka dožila osmnáctého roku života, byl jí vyplacen desetinásobek tohoto vkladu jako věno. Dalším rozšířeným "pojistným bodem" byly rizikové profese – řemeslnické cechy a spolky. V případě úmrtí živitele rodiny, byla vyplacena určitá náhrada pozůstalým.

Po období Středověku dochází již ke vzniku prvních pojišťoven. Jsou to např.:

- 1602 – Holandsko–východoindická pojišťovna – první akciová námořní pojišťovna,
- 1688 – Anglie – pojišťovna Lloyd,
- 1696 – Anglie – „Hand–in–Hand Fire and Life Insurance Society“ (dnešní Aviva),
- 1777 – Čechy – „Pojišťovna proti škodám z ohně na polních zásobách, nábytku, nářadí a dobytku“,
- 1827 – Čechy – První česká vzájemná pojišťovna v Praze,
- 1827 – Čechy – Česká vzájemná životní pojišťovna v Praze,
- 1830 – Morava a Slezsko – Moravsko–slezská vzájemná pojišťovna v Brně,
- 1831 – Itálie – Generali v Terstu.

Během první a druhé světové války dochází k rozvoji pojišťovnictví, zejména v období první světové války a také dochází k několika zásadním změnám. V roce 1945 dochází ke znárodnění pojišťoven na základě Benešovských dekretů, v roce 1964 vstupuje v platnost zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (platí dodnes). V dnešní době se na finančně pojistném trhu pohybuje více jak 50 pojišťoven [3],[8].

1.3 Obecná filozofie pojištění

Pojištění je ochrana osoby, rodiny, zaměstnance, podnikatele apod. před náhlými finančními náklady spojenými s možnými riziky. Zejména to jsou pak tato rizika:

- smrt, vážné zranění, vážné onemocnění apod., v rodině pak může výrazně ovlivnit její životní úroveň (mnohdy i existenčně),
- poškození například nemovitosti, auta, nebo jeho zcizení, je často spojeno s velkými finančními náklady.

Definice pojištění – v širším pojetí lze říci, že pojištění je specifický druh peněžní služby, kdy pojistitel za přijaté pojistné, poskytuje pojistnou ochranu ke krytí vymezených rizik.

Pojištění je obecně „finanční náhrada“ za škodu v důsledku nahodilé události.

1.4 Základní principy pojištění

1.4.1 Princip solidarity

Fyzické a právnické osoby platí sjednanou částku (pojistné) za pojistnou ochranu na společný účet pojišťovny. Na tomto účtu pak pojišťovna vytváří rezervy. Pokud se někomu z výše uvedených stane událost, na kterou je dle smlouvy pojištěn, je mu z této rezervy vyplaceno příslušné plnění.

1.4.2 Princip pojištění

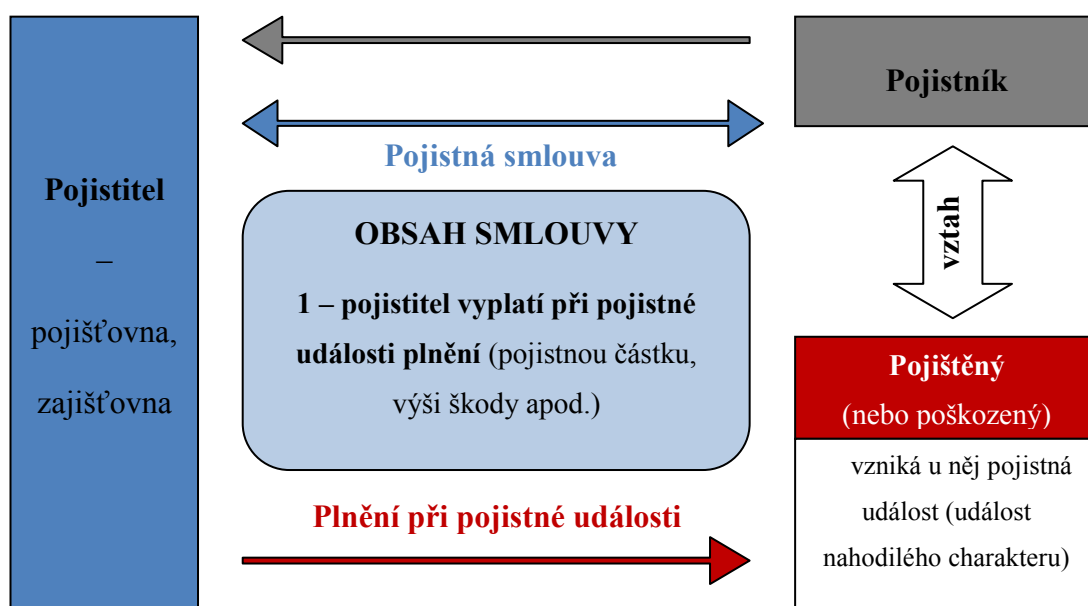
Princip pojištění spočívá v tom, že **pojistník** uzavře s **pojistitelem** (dále **pojišťovna**) **smlouvu** (obsah viz níže) na pojistnou ochranu pro **pojištěného**. Pojišťovnou může být

i zajišťovna, u které jsou pojištěny pojišťovny. Pojišťovna za ochranu, která je uvedena ve smlouvě vybírá od pojistníků platby – **pojistné**.

Pojistník, nemusí být nutně tatáž osoba jako pojištěný (např. rodič pojistník – dítě pojištěný; zaměstnavatel pojistník – zaměstnanec pojištěný, apod.).

Pojistník uzavírá smlouvu a **pojištěný je osobou, v jehož prospěch je smlouva uzavřena**. Z pojistného všech pojistníků, jak již bylo výše uvedeno, pak pojišťovna vytváří pojistné rezervy. Část vybraného pojistného si ponechá pojišťovna (z toho kryje své provozní náklady a vytváří přiměřený zisk). Pokud někomu z pojištěných vznikne škoda – **škodní událost**, která je definována v pojistné smlouvě, je mu vyplaceno **pojistné plnění**. Pro lepší představitelnost uvádím grafické znázornění tohoto výše popsaného principu.

Obrázek 1: Schéma principu pojištění

Zdroj: Interní zdroj společnosti Fincentrum a.s., upraveno autorem

Terminologie

Pojistník – fyzická nebo právnická osoba, která uzavřela pojistnou smlouvu s pojišťovnou. Má právo disponovat s pojistnou smlouvou a povinnost platit pojistné. Pojistník může uzavřít pojistnou smlouvu na pojistné riziko pojištěného, který je osobou odlišnou od pojistníka. Pojistník je povinen seznámit pojištěného s obsahem pojistné smlouvy týkající se pojištění jeho pojistného rizika. Právo na pojistné plnění může pojistník uplatnit pouze tehdy, jestliže

prokáže splnění povinnosti seznámení pojištěného s obsahem pojistné smlouvy a jestliže prokáže, že mu byl k přijetí pojistného plnění dán souhlas pojištěného, popřípadě zákonného zástupce takové osoby, není-li zákonným zástupcem pojistník sám. Zemře-li, nebo zanikne-li bez právního nástupce pojistník, který sjednal pojištění cizího pojistného rizika, vstupuje pojištěný do soukromého pojištění namísto pojistníka, a to dnem, kdy pojistník zemřel nebo zanikl bez právního nástupce, nestanoví-li pojistná smlouva jinak.

Pojistník je povinen bez zbytečného odkladu oznámit pojišťovně změnu nebo zánik pojistného rizika. V případě pojištění cizího pojistného rizika má tuto **povinnost pojištěný**.

U některých typů pojištění (např. životních) může pojistník určit tzv. **obmyšlenou osobu** (viz dále) a může ji měnit jen se souhlasem pojištěného.

Pojištěný – osoba, na jejíž život, zdraví, majetek, odpovědnost za škodu nebo jiné hodnoty pojistného zájmu se soukromé pojištění vztahuje.

Pojišťovna – pojistitel – právnická osoba, která je oprávněna provozovat pojišťovací činnost podle zákona o pojišťovnictví.

Pojistné – částka, kterou je povinen pojistník platit pojišťovně za poskytování pojistné ochrany. Nebylo-li dohodnuto jinak, je **běžné pojistné** splatné prvního dne pojistného období a jednorázové pojistné dnem počátku soukromého pojištění.

Pojistné plnění – je částka, kterou je pojišťovna povinna vyplatit oprávněné osobě, nastane-li pojistná událost uvedená v pojistné smlouvě.

Pojistná (škodní) událost – je skutečnost, ze které vznikla škoda a která by mohla být důvodem vzniku práva na pojistné plnění [8].

Pojistná smlouva

je smlouvou o finančních službách, ve které se pojišťovna zavazuje v případě vzniku nahodilé události poskytnout ve sjednaném rozsahu plnění pojištěnému a pojistník se zavazuje platit pojišťovně pojistné. Zákon definuje, jaké údaje musí smlouva obsahovat:

- **Určení pojišťovny, pojistníka a oprávněné osoby.**
- Identifikačními údaji u fyzických osob se rozumí jméno, příjmení, adresa bydliště a datum narození nebo rodné číslo. U právnických osob se jedná o obchodní firmu nebo název, sídlo a u tuzemských firem též Identifikační číslo (IČ).

- Určení typu pojištění – **škodové/obnosové**.
- Vymezení pojistné události, výluky z pojištění, rozsah a splatnost pojistného plnění.
- Ve smlouvě musí být informace o **výši a splatnosti pojistného**, a zda se jedná o pojistné jednorázové nebo běžné.
- **Vymezení pojistné doby**. Vzniku, trvání a zániku pojištění.
- U rezervotvorných pojištění musí být uveden způsob, jakým se bude oprávněná osoba podílet na výnosech pojišťovny.
- Součástí pojistné smlouvy jsou **pojistné podmínky** vydané pojišťovnou. S těmito podmínkami musí být pojistník před uzavřením pojistné smlouvy **prokazatelně seznámen** (s výjimkou smluv uzavřených na dálku) a **nelze je bez jeho souhlasu měnit**.
- Uzavření pojistné smlouvy se děje přijetím návrhu v určené lhůtě, popř. do 1 měsíce nebo, je-li podmínkou uzavření lékařská prohlídka, do 2 měsíců.
- Obsahuje-li přijetí návrhu nějaké změny oproti původnímu návrhu, považuje se za nový návrh, a druhá strana by se k němu měla písemně vyjádřit (podpis) do 1 měsíce. Neučiní-li tak, považuje se návrh za odmítnutý.
- Soukromé pojištění vzniká prvním dnem po uzavření pojistné smlouvy, nebylo-li dohodnuto jinak (ihned – později). Lze dohodnout, že se soukromé pojištění vztahuje i na dobu před uzavřením pojistné smlouvy.
- **Nelze** sjednat pojištění pro případ **smrti dítěte**, která by nastala **do 3 let** jeho věku.
- Pojišťovna vydá pojistníkovi pojistku, jako potvrzení o uzavření pojistné smlouvy. Nebyla-li uzavřena písemná smlouva (krátkodobá pojištění – např. cestovní), musí stanovené údaje obsahovat pojistka.
- Práva na plnění z pojistné smlouvy se promlčí nejpozději za 3 roky, jedná-li se o životní pojištění, pak za 10 let. Promlčecí doba počíná běžet za 1 rok po vzniku pojistné události.
- Pojistník a pojištěný jsou povinni **pravdivě a úplně odpovědět** na všechny písemné dotazy pojišťovny týkající se sjednávaného soukromého pojištění. To platí i v případě, že jde o změnu soukromého pojištění. Stejnou povinnost má pojišťovna vůči pojistníkovi a pojištěnému [2,3].

Oprávněná osoba

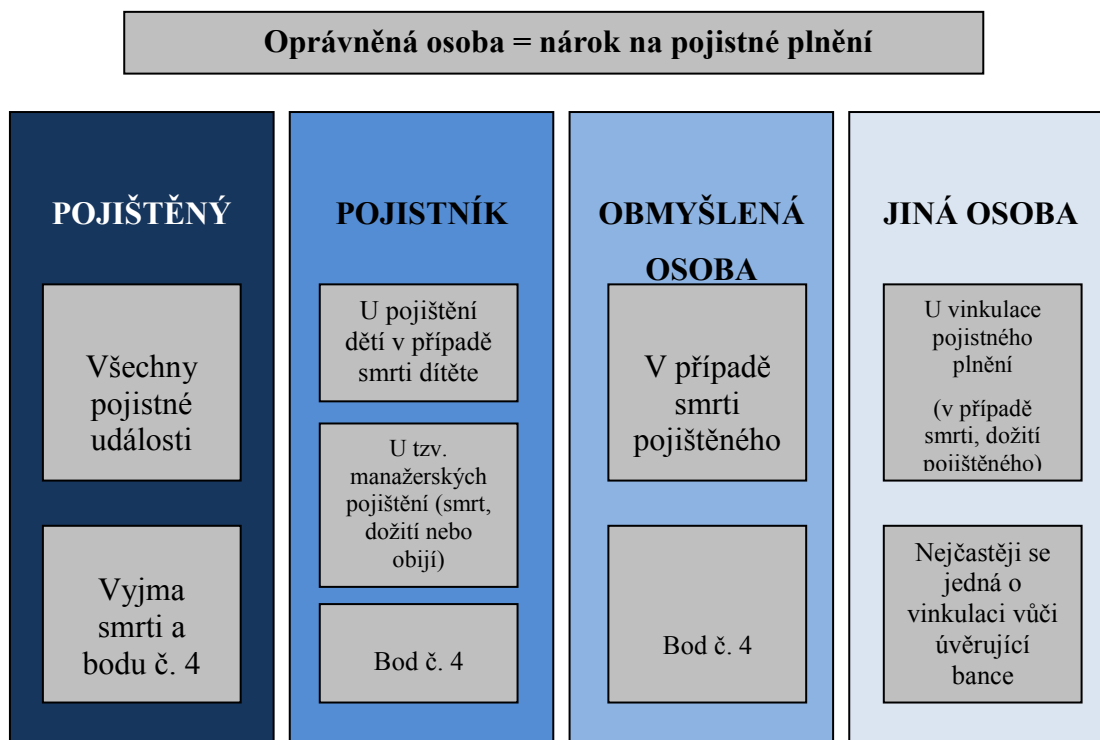
Obecně řečeno, je ta osoba, která má nárok na pojistné plnění:

Pojištěný – vzniká u něj pojistná událost (událost nahodilého charakteru). Osoba, na jejíž život, zdraví, majetek, odpovědnost za škodu nebo jiné hodnoty pojistného zájmu se soukromé pojištění vztahuje.

Pojistník – u dětských životních pojištění v případě smrti dítěte. U manažerských pojištění (smrt, dožití nebo obojí).

Obmyšlená osoba – jen u pojištění osob. Osoba určená pojistníkem v pojistné smlouvě, které v důsledku pojistné události – smrt pojištěného, **vznikne právo na pojistné plnění**. Pokud nebyla obmyšlená osoba určena nebo nenabyla právo na pojistné plnění, nabývají tohoto práva osoby stanovené zákonem č.37/2004 Sb.. (manžel/ka pojištěného, není-li ho/jí, děti pojištěného, není-li jich rodiče pojištěného, není-li jich, osoby, které žily s pojištěným nejméně jeden rok před jeho smrtí ve společné domácnosti a není-li ani těchto osob, dědici pojištěného) [4].

Obrázek 2: Oprávněná osoba

Zdroj: Interní zdroj společnosti Fincentrum a.s., upraveno autorem

Jiná osoba – třetí osoba v pojištění odpovědnosti, které vznikne škoda na životě, zdraví a majetku. Dále u vinkulace pojistného plnění (nejčastěji úvěry u bank).

2 DRUHY POJIŠTĚNÍ

V této části analyzuji pojištění dle několika hledisek, a to:

- Rozdělení pojištění podle právního důvodu.
- Rozdělení pojištění podle zákona.
- Rozdělení pojištění podle pojistného plnění.
- Rozdělení podle délky trvání pojištění.
- Rozdělení podle předmětu pojištění.

2.1 Rozdělení pojištění podle právního důvodu

Z pohledu právního důvodu rozeznávám dva druhy pojištění a to:

Zákonné pojištění

Vzniká a trvá na základě skutečností uvedených v zákoně. Například pojištění odpovědnosti zaměstnavatele za škodu při pracovním úrazu, nemoci z povolání, atd.

Smluvní pojištění

Smluvní pojištění lze ještě rozdělit na další 2 oblasti a to:

- **Dobrovolné pojištění**

Vzniká na základě souhlasného projevu vůle obou stran – pojistníka a pojišťovny.

- a) pojištění fyzických osob,
- b) pojištění majetku,
- c) pojištění odpovědnosti.

- **Povinné pojištění**

Uloženo právním předpisem (např. advokáti, lékaři, daňoví poradci, autorizovaní architekti atd.), aby jim povinnost poskytnout pojistné plnění vznikla i tehdy, byla-li škoda způsobena úmyslným jednáním pojistníka, pojištěného nebo jiné oprávněné osoby. Obecně je známé pojištění odpovědnosti z provozu motorového vozidla, dále jsou to např. pojištění odpovědnosti za škodu při výkonu práva myslivosti, pojišťovacího nebo zajišťovacího makléře a pojišťovacího agenta atd.

2.2 Rozdělení pojištění podle zákona

Další dělení, je rozdělení podle zákona, na dvě základní skupiny:

Životní pojištění

- Životní kapitálové pojištění
 - a) životní důchodové pojištění,
 - b) životní kapitálové pojištění (smíšené),
 - c) investiční životní pojištění.
- Životní rizikové pojištění

Neživotní pojištění

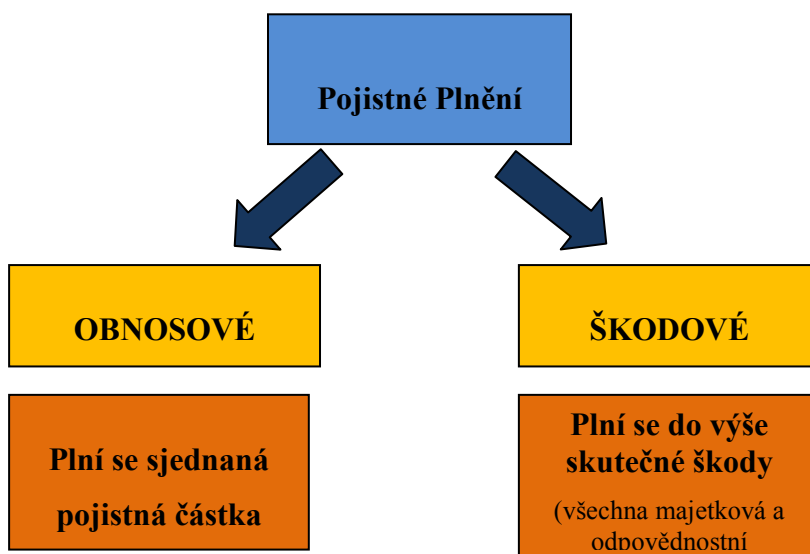
- pojištění majetku,
- pojištění odpovědnosti,
- úrazové pojištění,
- soukromé zdravotní a nemocenské pojištění,
- další druhy pojištění.

2.3 Dělení pojištění dle pojistného plnění

Na schématu je jasně patrné základní rozdělení, podle pojistného plnění, a následně co dané pojistné plnění obsahuje. Rozlišují se dva základní typy:

- Obnosové pojištění.
- Škodové pojištění.

Obrázek 3: Rozdělení podle pojistného plnění

Zdroj: Interní zdroj společnosti Fincentrum a.s., upraveno autorem

Obnosové pojištění

- **Pojištění osob**

Toto pojištění je charakterizováno pojistnou částkou v pojistné smlouvě. Příkladem je životní pojištění jako celek, popř. produkty úrazového pojištění s pevným plněním (například pojištění na smrt může být třeba 10 000 Kč i 5 000 000 Kč). Velikost pojistných částek u konkrétní smlouvy, nebo počet uzavřených pojistných smluv není v zásadě ničím omezen, rozhodující je schopnost a ochota klienta vynaložit příslušné množství finančních prostředků (to znamená kolik je klient ochoten platit, dlouhodobě platit). V případě pojistné události je pojišťovna povinna plnit jednorázově (pojistná částka) nebo opakované plnění (například výše a četnost renty – důchodu).

- **Pojištění jiného majetku**

Pojištění jiného majetku než věci nebo souboru věcí, lze sjednat nejen jako škodové, ale i jako obnosové pojištění. Jedná se např. o pojištění autorských práv, know-how, atd.

Škodové pojištění

Jsou pojištění, kde pojistné plnění slouží k úhradě škod vzniklých pojistnou událostí. Jedná se o pojištění majetku, odpovědnosti za škodu, cestovní a právní pojištění (např. pojištění

domu, auta, odpovědnost za škodu apod.). Plní se do výše skutečné škody (maximálně do výše pojistné částky).

Pojištění úrazové lze sjednat jako škodové nebo obnosové (druh plnění při úraze a jeho výše jsou stanoveny v pojistné smlouvě).

2.4 Dělení podle délky trvání pojištění

Krátkodobá pojištění

Jsou pojištění sjednaná na dobu kratší **než jeden rok**. Nejčastěji se jedná o smlouvy **cestovního pojištění**, kde lze sjednat pojistnou smlouvu třeba jen na jeden den. U těchto pojištění není povinností sjednávat pojistnou smlouvu písemně. To však neznamená, že by neexistoval žádný písemný dokument. Je jím vyplněný návrh, který je současně i pojistkou (potvrzením klientovi o přijetí do pojištění).

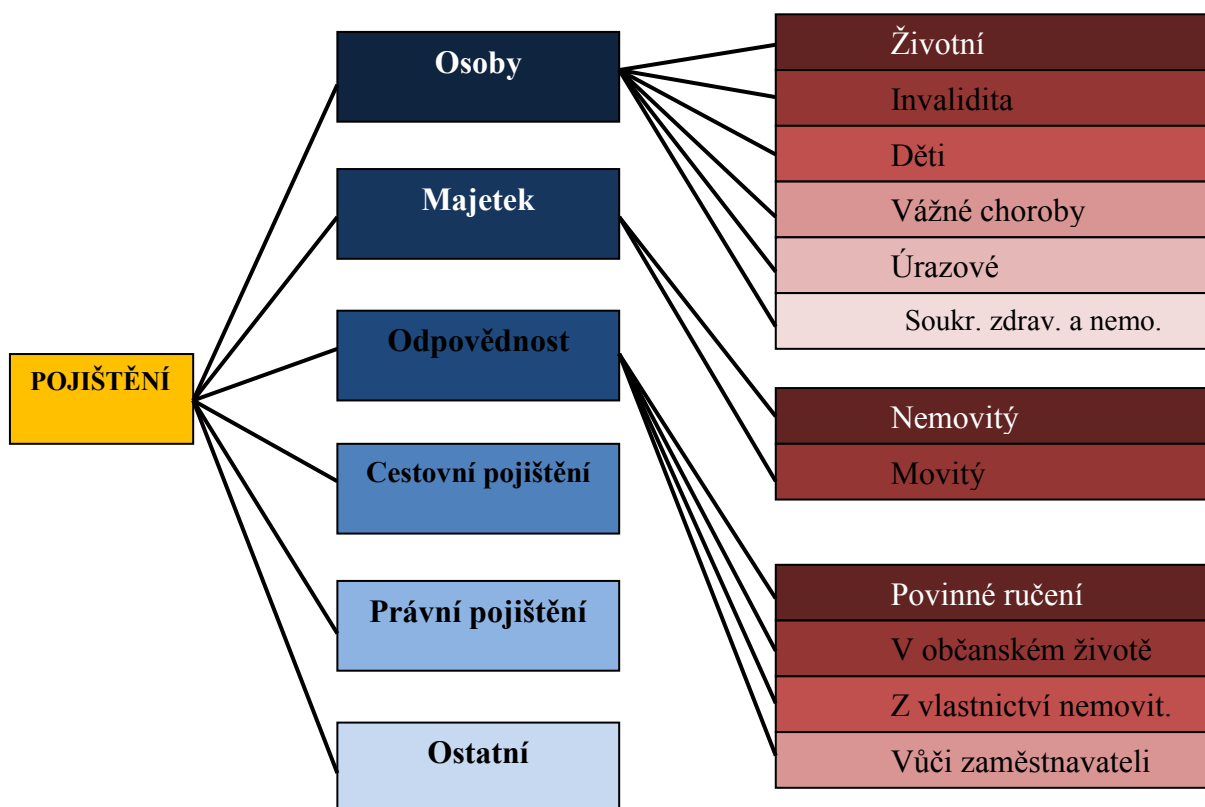
Dlouhodobá pojištění

Jsou pojištění sjednaná na dobu **jednoho roku a delší**. Do této kategorie patří i pojištění sjednaná na dobu neurčitou. Termín konce pojištění není v pojistné smlouvě na dobu neurčitou stanoven a platnost se v souladu se smluvními dokumenty prodlužuje zaplacením dalšího lhůtního pojistného. U některých smluv, např. úrazových, je koncový termín platnosti pojištění dán horním věkovým limitem stanoveným pro pojištěnou osobu.

2.5 Dělení dle předmětu pojištění – v praxi

V této kapitole se zaměřím na rozdělení pojištění podle toho, co lze pojistnou smlouvou “pojistit“. Na schématu jsou uvedeny základní příklady seřazené podle důležitosti (moje subjektivní seřazení).

Obrázek 4: Rozdělení podle pojistného plnění

Zdroj: Interní zdroj společnosti Fincentrum a.s., upraveno autorem

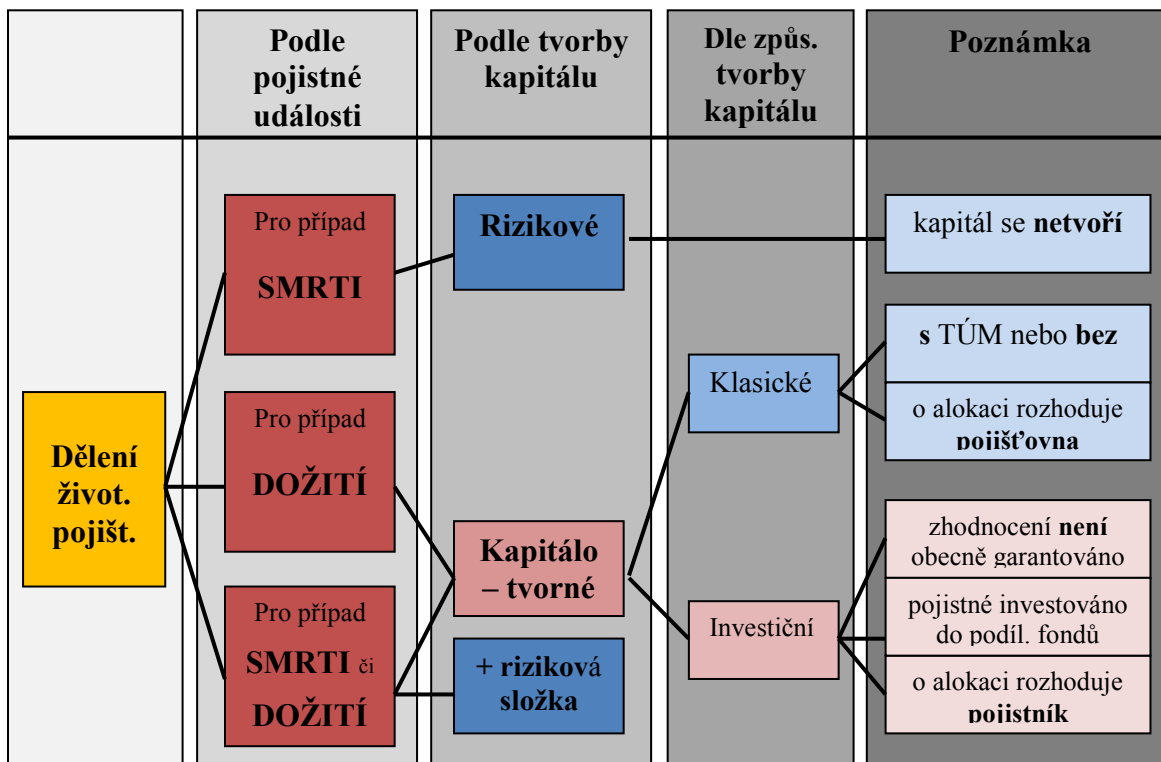
Pojištění osob – základní typy (v praxi):

V pojištění osob lze pojistit fyzickou osobu pro případ smrti, dožití se určitého věku nebo dne stanoveného v pojistné smlouvě jako konec pojištění, pro případ úrazu, nemoci nebo jiné skutečnosti související se zdravím nebo se změnou osobního postavení této osoby. Z pojištění osob má oprávněná osoba právo, aby jí byla vyplacena dohodnutá částka, nebo aby jí byl vyplacen dohodnutý důchod, anebo aby jí bylo poskytnuto plnění ve výši určené podle pojistných podmínek, nastane-li pojistná událost.

2.5.1 Životní pojištění

Na schématu je vidět základní rozdělení životního pojištění, prvním dělitelem je pojistná událost, následuje dělení dle tvorby kapitálu a nakonec rozdělení podle způsobu tvorby kapitálové hodnoty.

Obrázek 5: Schéma rozdělení životního pojištění

Zdroj: Interní zdroj společnosti Fincentrum a.s., upraveno autorem

Životní pojištění – RIZIKOVÉ

Je v podstatě obnosové pojištění a jeho společným znakem je poskytování pojistné ochrany ke krytí rizika smrti. V dnešní době je toto pojištění označováno za “moderní“.

- **Pojistné plnění:**

- 1) **V případě smrti** – vyplácí se pojistná částka.

- 2) **V případě dožití** – obecně se nevyplácí nic.

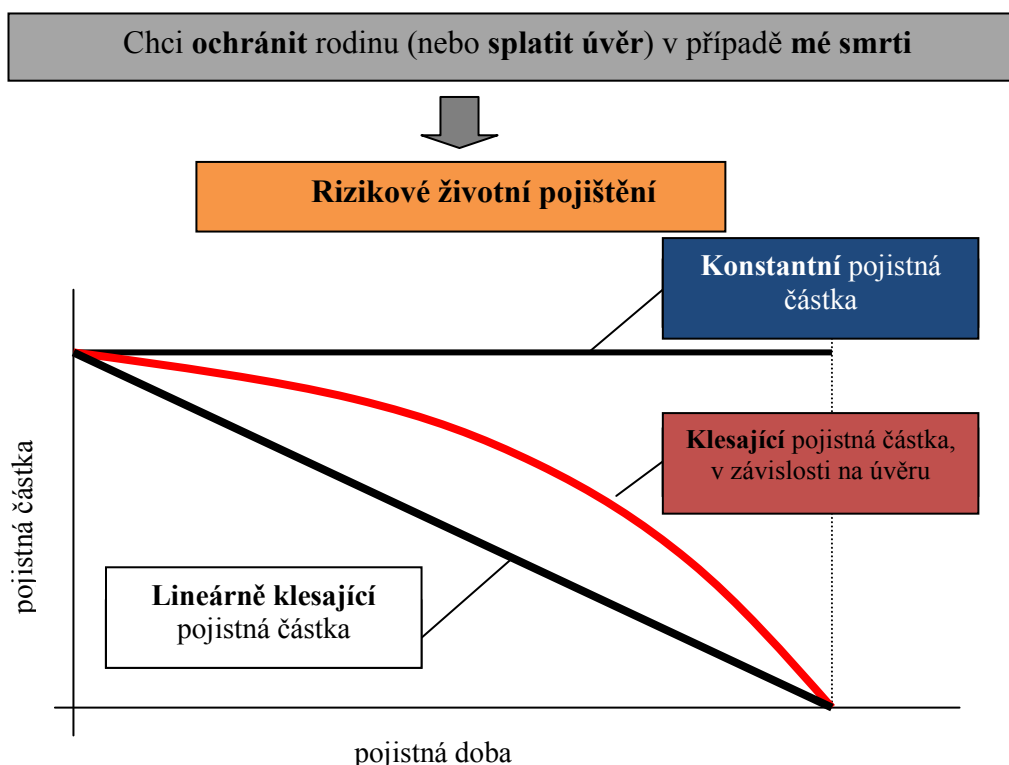
- **Rozdělení:**

- 1) **S konstantní pojistnou částkou** – po celou dobu pojištění. Toto pojištění se obecně používá ke krytí rizika např. členů rodiny (živitelů), aby v případě smrti pojištěného se ostatní členové rodiny nedostali do finančních problémů.

- 2) **S lineárně klesající pojistnou částkou** – využívá se ke krytí závazků – úvěry (kde jistina v čase klesá).

3) S pojistnou částkou klesající v závislosti na splácení úvěru – využívá se ke krytí závazků – úvěry (kde jistina v čase klesá). Aktuální pojistná částka je přesně vypočtena a kopíruje splátkový kalendář.

Obrázek 6: Rizikové životní pojištění

Zdroj: Interní zdroj společnosti Fincentrum a.s., upraveno autorem

Životní pojištění KAPITÁLOTVORNÁ – OBECNĚ

Kapitálové pojištění v sobě obecně zahrnuje pojištění pro případ smrti a spoření. To znamená, že část z placeného pojistného je určena na pokrytí rizika smrti a ostatní rizika, a část je pojišťovnou připisována ve prospěch klienta – tzv. **kapitálová hodnota**.

Avšak u životního pojištění, tzv. **důchodového**, riziko smrti není většinou pojištěno (viz níže). Tuto kapitálovou hodnotu pojišťovna investuje a zhodnocuje. V případě smrti klienta je pojišťovna povinna vyplatit jak kapitálovou hodnotu pojištění, tak pojistnou částku pro případ smrti (pokud se dle smlouvy neplní pouze ta vyšší částka pojistná částka pro případ smrti nebo kapitálová hodnota).

V případě, že se klient dožije konce pojištění, vyplatí pojišťovna klientovi kapitálovou hodnotu pojištění.

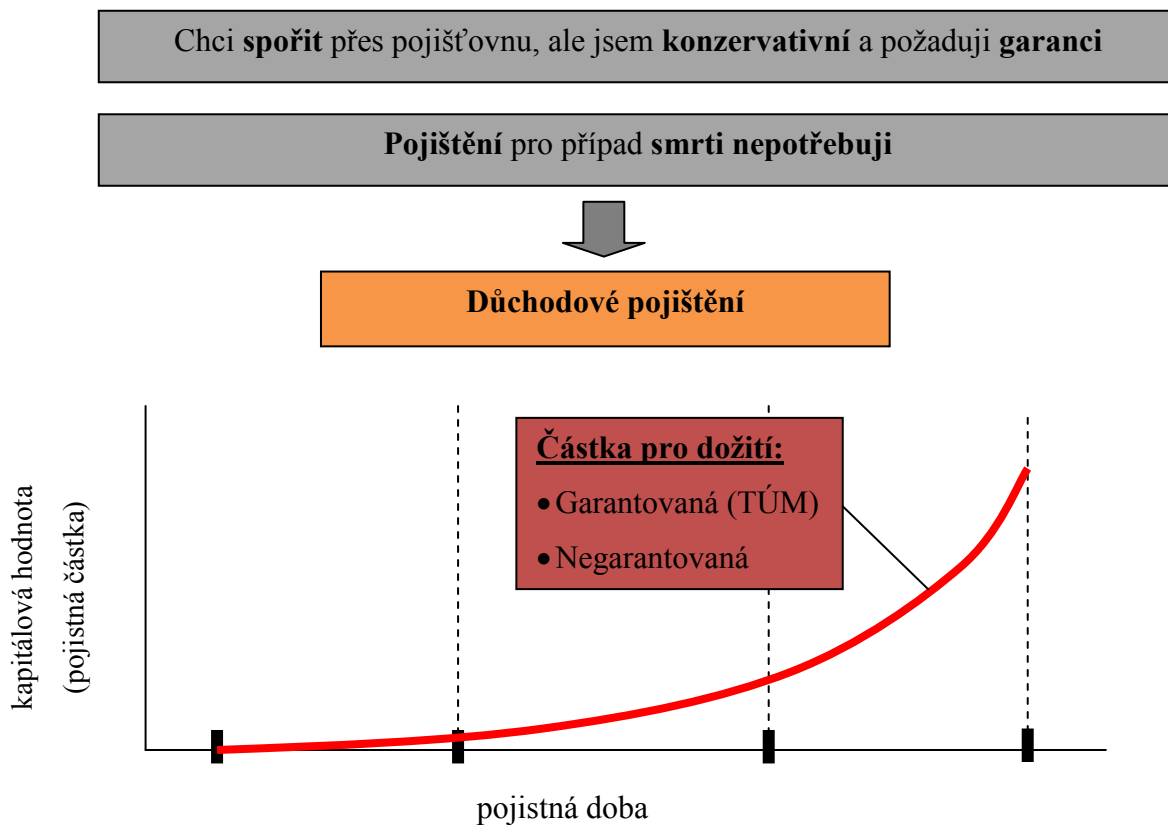
- **Pojistná ochrana je** účinná od okamžiku platnosti smlouvy (pokud není dohodnuto jinak).
- Pojišťovna toto pojištění nemůže **jednostranně vypovědět** (např. v případě zhoršení zdravotního stavu pojištěného v budoucnu), pokud byly ve smlouvě pravdivě zodpovězeny všechny dotazy a pojistník řádně platí pojistné.
- Pojistné plnění v **případě smrti** se vztahuje na smrt z **jakékoliv příčiny** – úrazem i nemocí (pozor na výluky z pojistného plnění, např. sebevražda). Výluka obecně znamená, že pojišťovna nebude hradit škody na věcech či plnit rizika, které jsou vyňaty z pojistného krytí. Všechny výluky musí být součástí pojistných podmínek každé smlouvy.
- Lze většinou uzavřít i připojištění na trvalou invaliditu (popřípadě zproštění placení pojistného z důvodu plné invalidity), vážné nemoci a další připojištění.
- **Odkupné** – pokud bylo v životním pojištění sjednaném s běžným pojistným zapláceno pojistné minimálně na 2 roky, nebo u jednorázového pojistného sjednaného na déle jak 1 rok, má pojistník právo, aby mu pojišťovna vyplatila odkupné, není-li v pojistných podmínkách stanoveno jinak. Výplatou odkupného pojištění zaniká [4],[8].

Životní pojištění – DŮCHODOVÉ

Opět i toto pojištění spadá do oblasti obnosového pojištění. Obecně toto životní pojištění nemá pojištění pro případ smrti pojištěného. V současnosti tento typ pojištění stále velká část lidí mylně zaměňuje s produktem penzijního připojištění. Aby měl klient skutečně penzijní připojištění, musí být na smlouvě napsáno doslova – penzijní připojištění se státním příspěvkem. V případě, že tento název smlouva neobsahuje, jedná se s velkou pravděpodobností právě o důchodové pojištění.

Na schématu jsou uvedeny základní znaky tohoto životního pojištění.

Obrázek 7: Důchodové životní pojištění

Zdroj: Interní zdroj společnosti Fincentrum a.s., upraveno autorem

- **Pojistné plnění:**

- 1) **Plnění v případě smrti** – vyplácí se obmyšlené osobě kapitálová hodnota nebo důchod (např. pro pozůstalé děti).

- 2) **Plnění v případě dožití** – vyplácí se kapitálová hodnota nebo důchod.

- Bývá **garantováno** minimální zhodnocení o technickou úrokovou míru (TÚM). Dále je při výplatě vyplácen i podíl na výnosech pojišťovny. Dnes je u většiny smluv sjednávána TÚM ve výši **2,4% p. a.**
- O **alokaci pojistného** (jak budou investovány finanční prostředky – kapitálová hodnota pro jednotlivá pojištění) rozhoduje pojišťovna.

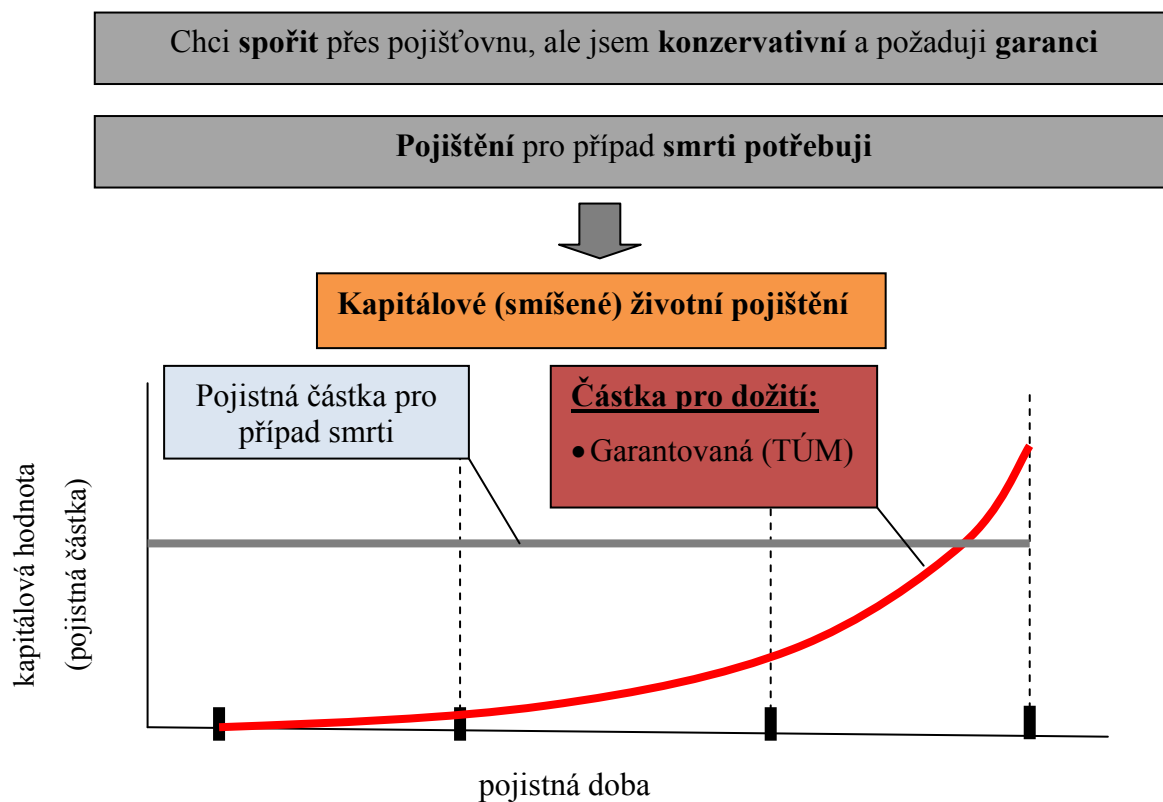
- Zhodnocení je **nízké** (z dlouhodobého hlediska takřka nulové, v některých případech i ztrátové).
- Používá se především u **dětských pojištění**, kdy navíc v případě úmrtí nebo plné invalidity pojistníka (rodiče) pojišťovna dále platí pojistné.
- Ve většině případů **neobsahuje** další rizikové připojištění.

Životní pojištění – KAPITÁLOVÉ (SMÍŠENÉ)

Tento typ pojištění je dalším obnosovým pojištěním a v tomto pojištění je spojena pojistná ochrana se spořicí částkou – **nejčastěji garantovanou** technickou úrokovou mírou (TÚM). Při výplatě je vyplácen i podíl na výnosech pojišťovny. Dnes se již moc nesjednává.

- **Pojistné plnění:**
 - 1) **Plnění v případě smrti** – vyplácí se pojistná částka nebo kapitálová hodnota
pokud je vyšší.
 - 2) **Plnění v případě dožití** – vyplácí se pojistná částka + výnos, nebo kapitálová hodnota.
- O **alokaci** (strategii, kam bude investováno) rozhoduje pojišťovna. **Riziko** spojené s investicí **je na pojišťovně**.
- Toto pojištění **většinou neumožňuje** měnit frekvenci a výši pojistného, tedy částku, kterou klient měsíčně platí.
- Zhodnocení je **nízké** (z dlouhodobého hlediska takřka nulové, v některých případech i ztrátové).
- U těchto pojištění **není** většinou **možné** nějak **výrazně měnit** pojistné částky, které jsou dány ve smlouvě.

Obrázek 8: Kapitálové (smíšené) životní pojištění

Zdroj: Interní zdroj společnosti Fincentrum a.s., upraveno autorem

Životní pojištění – INVESTIČNÍ

Toto pojištění je dnes jedním z nejrozšířenějších typů obnosového pojištění, díky své variabilitě. Spojuje pojistnou ochranu s investováním spořicí složky v podílových fondech pojišťovny nebo investiční společnosti.

- **Pojistné plnění:**

- 1) **Plnění v případě smrti se u pojišťoven používá ve 2 verzích:**

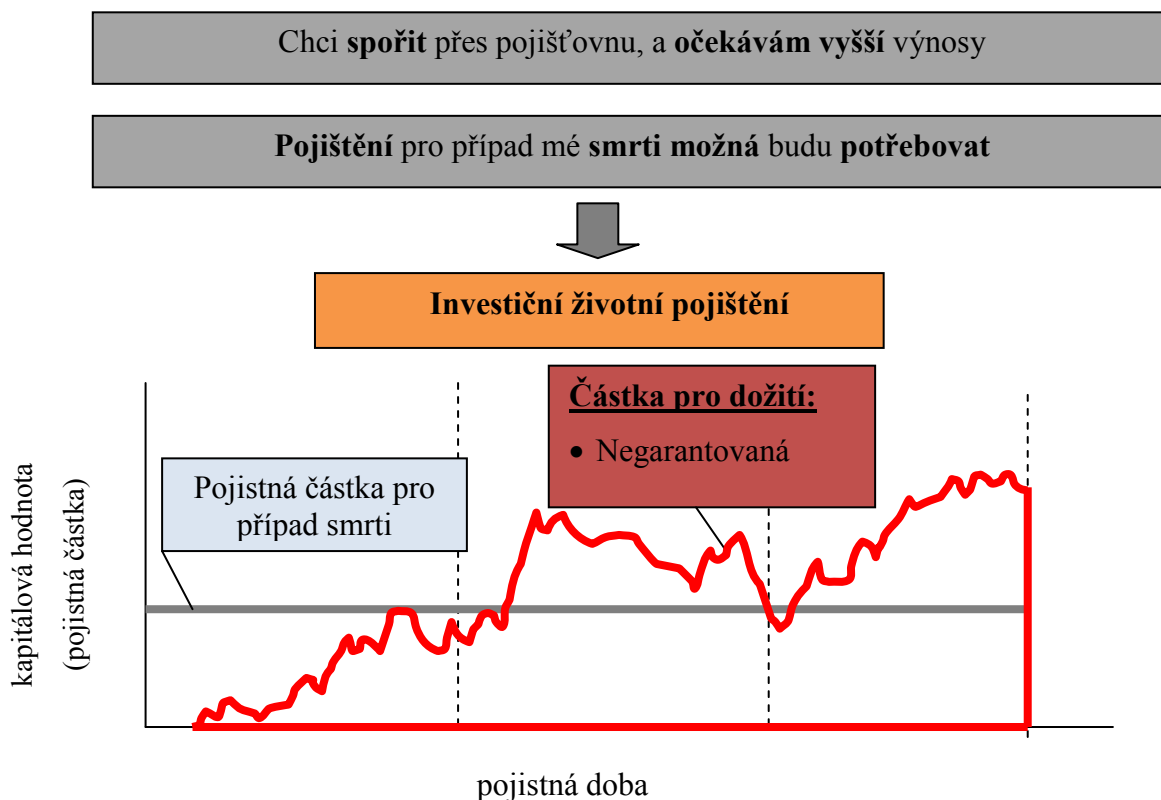
- a) Vyplácí se **pojistná částka + kapitálová hodnota**.

- b) Vyplácí se pojistná částka **nebo** kapitálová hodnota – podle toho, co je vyšší.

- 2) **Plnění v případě dožití** – vyplácí se kapitálová hodnota.

- **Nespotřebované pojistné** ke krytí rizik a nákladů (poplatků) **je investováno** do podílových fondů. O alokaci (strategii, kam bude investováno) **rozhoduje pojistník**. **Riziko** spojené s investicí je tak přeneseno na **pojistníka**.
- **Pojišťovna** obecně **negarantuje výši** zhodnocení, kapitálová hodnota **může v čase kolísat**.

Obrázek 9: Investiční životní pojištění

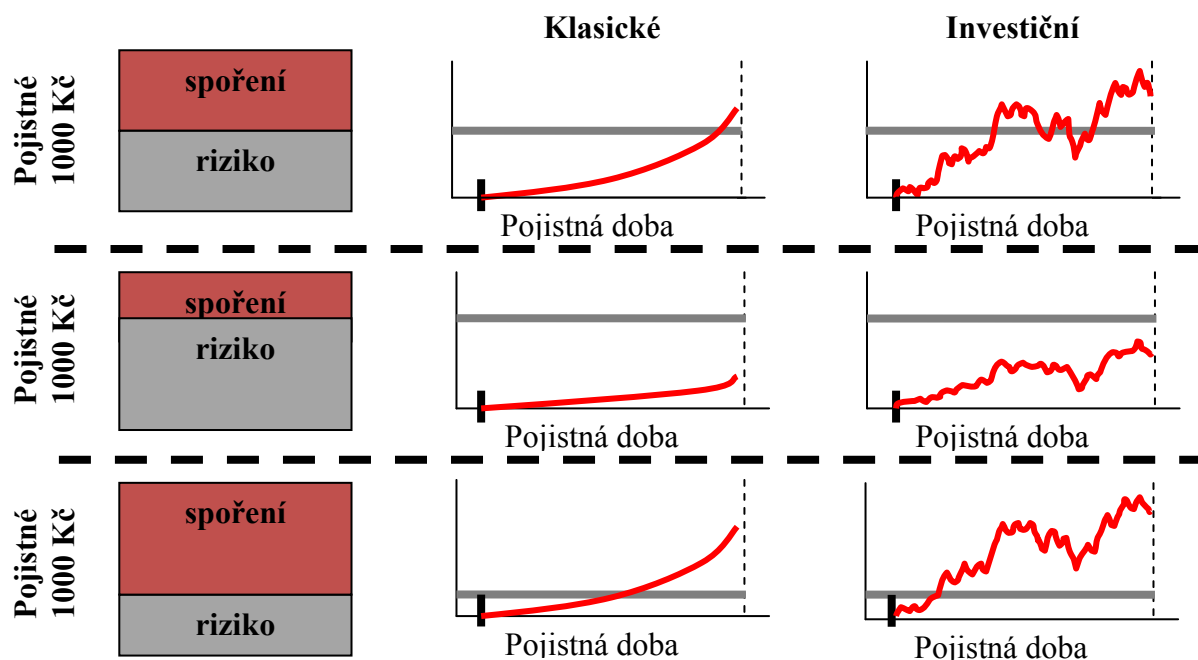
Zdroj: Interní zdroj společnosti Fincentrum a.s., upraveno autorem

Poznámka: Kapitálová hodnota může v čase kolísat, klient podstupuje tzv. **investiční riziko**.

Životní pojištění – FLEXIBILNÍ

Tento typ je posledním z obnosových životních pojištění. Dnes také poměrně rozšířený. Jeho hlavním principem je, že umožňuje nastavit a měnit poměr spořicí a rizikové složky pojistného – platí jak pro **klasické**, tak i pro **investiční typy** pojištění.

Obrázek 10: Flexibilní životní pojištění

Zdroj: Interní zdroj společnosti Fincentrum a.s., upraveno autorem

2.5.2 Pojištění plné invalidity

Obecně platí:

- Podmínkou pro pojistné plnění je přiznání plného invalidního důchodu (většinou až po jednom roce – po potvrzení Správou sociálního zabezpečení).
- Příčinou může být **úraz, nemoc nebo obojí**.

Zproštění od placení pojistného

- V případě, že se pojistník/pojištěný stane plně invalidním a je mu přiznán plný invalidní důchod, je zproštěn od placení pojistného a placení za něj převezme pojišťovna.
 - 1) U většiny pojištění v případě, že pojišťovna platí za pojistníka pojistné, zanikají všechna připojištění v této smlouvě.
 - 2) V případě odebrání plného invalidního důchodu se zproštění od placení ruší a pojistník opět platí pojistné v plné výši.

- V pojistných podmínkách je stanovena doba – **čekací doba / čekací lhůta** (např. 1 – 2 roky od počátku tohoto pojištění). Pokud je v této době pojistník uznán plně invalidním z důvodu nemoci, k zproštění od placení pojistného nedojde. Pokud je uznán pojistník plně invalidním z důvodu úrazu, tato čekací doba se neuplatňuje a pojišťovna plní – převezme placení pojistného za pojistníka.
- **Je třeba dát pozor na výluky** dle pojistných podmínek každé pojišťovny

Výplata jednorázové částky

- V případě, že se pojistník/pojištěný stane plně invalidním a je mu přiznán plný invalidní důchod, je vyplacena sjednaná pojistná částka.
 - 1) V případě ukončení plné invalidity se vyplacená pojistná částka nevrací.
 - 2) Po vyplacení jednorázové částky je toto připojištění na plnou invaliditu ukončeno.
- Další pojištěná rizika nadále platí.

Renta

- V případě, že se pojistník/pojištěný stane plně invalidním a je mu přiznán plný invalidní důchod.
 - 1) Je pojištěnému vyplácena sjednaná doživotní renta (např. 5 000 Kč měsíčně)
 - 2) Doživotní péče ve sjednané výši (např. uvedených 5 000 Kč měsíčně).
- Pokud pojištěný přestane být plně invalidním a stane se částečně invalidním nebo mu je invalidita plně zrušena, přestává se vyplácet tato renta.
- Pokud pojištěný zemře, vyplácení renty končí (není nadále vyplácena ani určené osobě – obmyšlený).

Kombinace

- Dále je možné sjednat kombinace výše uvedených pojistných plnění a to i všechny dohromady. To znamená, např. pojištění zproštění od placení pojistného a zároveň

pojištění plné invalidity s jednorázovou výplatou pojistné částky a k tomu ještě plné invalidity nebo dlouhodobé péče s výplatou doživotní renty.

2.5.3 Životní pojištění dětí

Jak již název napovídá, opět je tento typ obnosovým pojištěním. Je to zvláštní typ životního pojištění a to díky speciální konstrukci produktu:

Spořicí složka: pojištěný – dítě

- **Pojištění pro případ dožití.**

1) Při dožití se pojistné doby je vyplacena pojištěnému sjednaná pojistná částka (obecně včetně podílů na výnosech pojišťovny).

2) Je možné připojištění – při smrti pojistníka nebo jeho trvalé invaliditě, pojišťovna nadále platí pojistné.

Riziková složka: pojistník

Nejčastěji zákonný zástupce(i) – rodič(e), může to být ale i jiná osoba – se souhlasem zákonného(ých) zástupce(ů).

- **Zproštění od placení pojistného**

1) V případě, že pojistník zemře nebo se stane trvale invalidní, přebírá placení pojistného pojišťovna. Některé pojišťovny nabízejí v takovém případě navíc i výplatu pravidelného důchodu ve prospěch dítěte.

Smrt dítěte

- Ze zákona **nelze** sjednat pojištění pro případ smrti dítěte, která by nastala do 3 let jeho věku.
- V případě smrti dítěte se většinou vrací již zaplacené pojistné.

2.5.4 Pojištění velmi vážných onemocnění

Lze sjednat jako obnosové nebo škodové pojištění. Jeden z cílů je získání finančních prostředků pro léčbu, rehabilitaci apod.

- Pojistné plnění se vyplácí **v okamžiku diagnózy vážné nemoci**, nebo **po operaci** odpovídající definici závažných onemocnění pojištěného. V případě smrti pojištěného na toto onemocnění se vyplatí oprávněné osobě.
- V pojistných podmínkách jsou vždy vyjmenována ta vážná onemocnění, na která se toto pojištění vztahuje.
- Dále pojistné podmínky stanovují dobu – tzv. čekací lhůtu, která musí minimálně uplynout od počátku pojištění do zjištění (diagnózy) vážné nemoci, aby mohlo být uplatněno pojistné plnění.

2.5.5 Daňové výhody životních pojištění u fyzických osob

Životní pojištění může být daňově uznatelný výdaj **při splnění následujících podmínek:**

- **Pojistník** musí být **současně pojištěným**.
- Životní pojištění musí obsahovat **plnění pro případ dožití**.
- Výplata pojistného plnění pro případ dožití **nejdříve** v roce, kdy pojištěný dovrší **věk 60 let**.
- Pojistná doba **nejméně** na dobu **5 let**.

Další podmínky:

- Životní pojištění s **pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití:**
 - a) Pojistná doba od **5 do 15 let** – pojistná částka **minimálně 40 000 Kč**.
 - b) Pojistná doba **nad 15 let** – pojistná částka **minimálně 70 000 Kč**.
- Pojistník při splnění výše uvedených podmínek si může odečíst od základu daně z příjmu fyzických osob až **12 000 Kč za rok**.

2.5.6 Daňové výhody životních pojištění u zaměstnavatele

Zaměstnavatel může přispívat svým zaměstnancům na životní pojištění, a pokud bude splněna podmínka, že **pojistník je zároveň pojištěný**, bude moci zahrnout do daňově uznatelných nákladů na jednoho zaměstnance částku **ve výši až 24 000 Kč** za rok. Zaměstnanec z toho příspěvku zaměstnavatele nebude platit daň z příjmu ani sociální a zdravotní pojištění.

2.5.7 Úrazové pojištění osob

Z hlediska pojistného zájmu lze tato pojištění sjednat jako pojištění obnosová i škodová. Příčinou pojistné události **musí být úraz**. Pojištění je zařazeno dle zákona do **neživotního pojištění**, přestože se týká osob. Pojištění bývá obvykle sjednáváno na dobu jednoho roku (i když s možností automatického prodlužování).

Úrazem se rozumí neočekávané a náhlé působení zevních sil nebo vlastní tělesné síly nezávisle na vůli pojištěného, ke kterému došlo během trvání soukromého pojištění a kterým bylo pojištěnému způsobeno poškození na zdraví nebo smrt.

Finanční odškodnění spojené s úrazem pomocí úrazového pojištění nepříjemné následky neodstraní, ale pomůže je zmírnit.

Pojistit lze jednotlivce, rodinu i skupinu osob (zaměstnanci firmy, zájmové organizace atd.).

Smrt úrazem

- V případě smrti úrazem pojištěného se vyplatí oprávněné osobě sjednaná pojistná částka.
- Zemře-li pojištěný na následky úrazu do 1 roku, plní se oprávněné osobě sjednaná pojistná částka.
- V případě, že pojišťovna plnila pojištěnému za sjednané pojištění trvalých následků, a tento do zmíněného 1 roku na následky uvedeného úrazu zemřel, odečte se od pojistné částky pro případ smrti úrazem již vyplacené pojistné plnění. Například pojistná částka smrt úrazem 800 000 Kč, vyplacené plnění z trvalých následků úrazu 550 000 Kč. Pojištěný zemřel na následky úrazu do 1 roku. Oprávněná osoba dostane ještě částku 250 000 Kč.

- Pokud by za trvalé následky úrazu bylo vyplaceno víc, než je pojistná částka na smrt úrazem, nevrací se vyplacené pojistné plnění.

Trvalé následky úrazu

- **Plnění:**

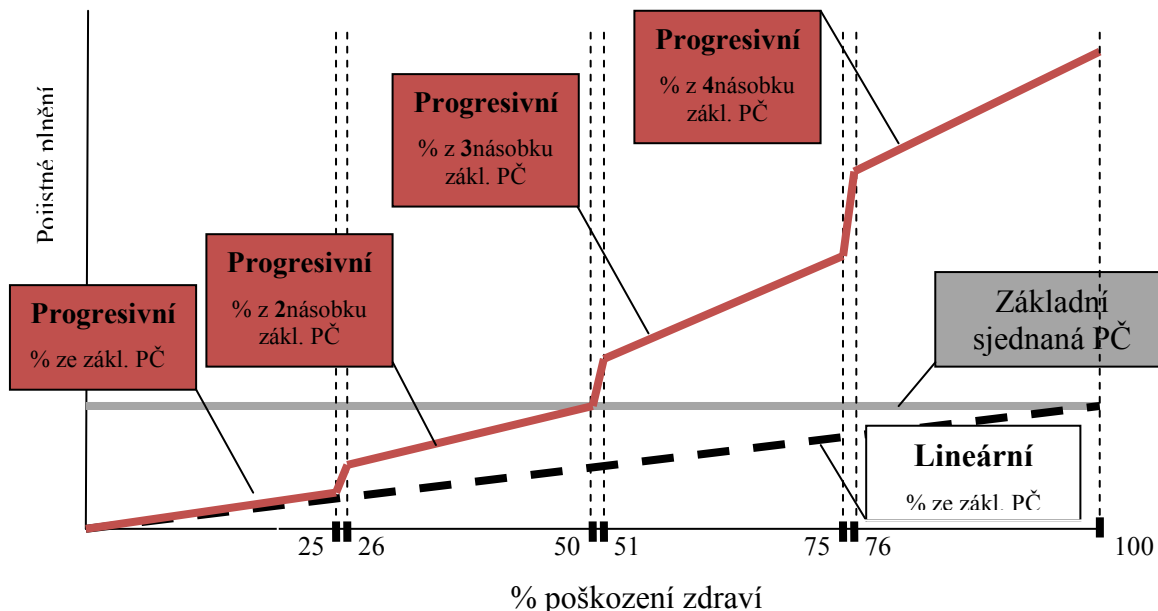
1) Lineární – to znamená, že se plní dle tělesného (popřípadě duševního) poškození, které je ohodnoceno % z pojistné částky (např. pojistná částka 1 000 000 Kč, lékařem uznané trvalé poškození 55 %, pojistné plnění je 550 000 Kč).

2) Progresivní plnění trvalých následků úrazu (např. až 4 nebo 5násobek základní pojistné částky). I v tomto pojištění mají pojišťovny určeny základní ocenění trvalých poškození a jsou uvedeny v % (viz příklad níže).

- **Trvalé následky úrazu** mohou být nejen **tělesné**, ale i **duševní**.
- V **pojistných podmínkách** (podrobněji v příručkách pojišťoven) jsou uvedeny **tabulky** pro hodnocení trvalých následků úrazu – **stupeň invalidity** (taxa, body, procenta). Trvalé následky úrazu – poškození ohodnotí smluvní lékař pojišťovny. Dle ohodnocení (např. v procentech) je vypláceno pojistné plnění.
- **Pojistné plnění** se obvykle uplatňuje **po 1 roce od úrazu**, kdy lékař vyhodnotí trvalé následky úrazu – poškození. Vždy je nutné, aby tomuto předcházelo lékařské vyšetření a zápis o úrazu. Je vyžadováno i písemné oznámení tohoto úrazu pojišťovně.
- Trvalé následky úrazu je možné sjednat např. **od 0,001 %, 0,01 %, 0,5 %, nebo 10 %** trvalých následků úrazu. U pojištění od 10 % je pojistné levnější než od 0,5 %. Například pokud by bylo sjednáno pojištění od 10 % a došlo k úrazu s trvalým následkem ohodnoceným 5 % – ztráta chuťového smyslu, k pojistnému plnění nedojde.
- **Pojišťovny většinou neplní, pokud se trvalé následky úrazu objevily po jednom roce od úrazu.**
- **Zemře-li** pojištěný během **1 roku** na následky úrazu, **neplní se** pojistné plnění za trvalé následky úrazu (pokud nebylo již pojistné plnění vyplaceno – např. u úrazů, kdy jsou ihned po úrazu zřejmé trvalé následky úrazu – např. ztráta končetiny).

Příklad progresivního plnění s plným průběhem plnění:

Obrázek 11: Progresivní průběh I

Zdroj: Interní zdroj společnosti Fincentrum a.s., upraveno autorem

Obrázek uvádí jeden z příkladů progresivního plnění. Progrese může začínat např. od 30 %. V uvedeném typu plnění je do 25 % trvalého poškození úrazem pojistné plnění počítáno ze sjednané pojistné částky krát % trvalého poškození – tzn. **1násobek** sjednané pojistné částky – **lineární plnění**.

Například pojistná částka trvalých následků úrazu s progresí 1 000 000 Kč, trvalé poškození úrazu – chybějící prst na ruce – dle tabulky poškození **7 %**, vyplacené pojistné plnění bude **7 % z 1 000 000 Kč = 70 000 Kč**.

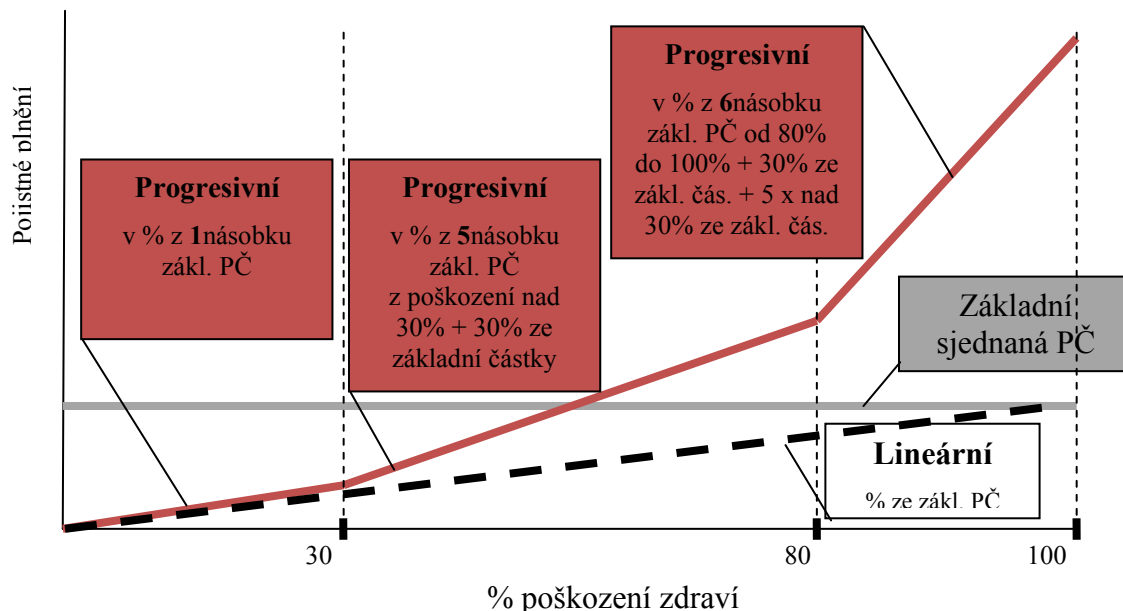
Jiný příklad – při trvalém poškození a jeho ocenění smluvním lékařem např. **45 %** – ztráta chodila nohy, se výpočet provádí následovně:

45 % z 2 000 000 Kč (dvojnásobek sjednané pojistné částky 1 000 000 Kč) = 900 000 Kč.

V případě 100 % trvalých následků je vyplaceno pojistné plnění – 4násobek sjednané pojistné částky 1 000 000 Kč = **4 000 000 Kč**.

Příklad progresivního plnění s klouzavým průběhem plnění:

Obrázek 12: Progresivní průběh II

Zdroj: Interní zdroj společnosti Fincentrum a.s., upraveno autorem

Výpočet pojistného plnění:

Stupeň trvalých následků – výše pojistného plnění např.:

- 0,5 % – 30 % jednonásobek sjednané pojistné částky,
- 30,01 % – 80 % do 30 % jednonásobek částky plnění, část převyšující 30 % bude násobena 5x,
- 80,01 % – 100 % do 30 % jednonásobek částky plnění, část převyšující 30 % bude násobena 5x, část převyšující 80 % bude násobena 6 x.

Příklad:

Sjednaná pojistná částka trvalých následků úrazem s progresí 1 000 000 Kč. Při trvalém poškození a jeho ocenění smluvním lékařem např. 45 % – ztráta chodila nohy – se výpočet provádí následovně:

$$30 \% \text{ z } 1\,000\,000 \text{ Kč} + 15 \% \text{ z } 5\text{násobku } 1\,000\,000 \text{ Kč} = 300\,000 \text{ Kč} + 750\,000 \text{ Kč} = \\ = 1\,050\,000 \text{ Kč.}$$

V případě **100 %** trvalých následků je vyplaceno pojistné plnění:

$$(30 \% \text{ z } 1\,000\,000 \text{ Kč}) + 5 \times (70\% \text{ z } 1\,000\,000 \text{ Kč}) + 6 \times (20 \% \text{ z } 1\,000\,000 \text{ Kč}) = 300\,000 \text{ Kč} + 3\,500\,000 \text{ Kč} + 1\,200\,000 \text{ Kč} = \mathbf{5\,000\,000 \text{ Kč}}.$$

Ostatní následky úrazu

Jedná se o úrazy, které nezpůsobí smrt, invaliditu ani trvalé následky. Obecně se jim říká drobné úrazy.

- **Plnění:**

1) Tělesná poškození

Tento typ pojištění nabízí dnes jen několik pojišťoven – plnění je méně „průhledné.“

a) Pojistné plnění je určeno v procentech ze sjednané pojistné částky pro tělesná poškození.

b) Jednotlivé druhy tělesných poškození jsou uvedeny v tabulkách pojišťoven (jsou součástí pojistných podmínek), v ostatních případech určuje rozsah poškození smluvní lékař pojišťovny.

Například: pojistná částka 100 000 Kč, úraz prstu ruky – ohodnocení úrazu (tabulkové) je 7 % – pojistné plnění bude 7 000 Kč.

2) Denní odškodné za dobu nezbytného léčení

Tento typ pojištění nabízí většina pojišťoven – průhledný systém plnění.

a) Pojistné plnění je určeno částkou za 1 den nezbytného léčení.

b) Jednotlivé druhy úrazů a jejich obecně nutné doby léčení jsou určeny v tabulkách pojišťoven (jsou součástí pojistných podmínek).

Ve zvláštních případech určuje rozsah poškození smluvní lékař pojišťovny.

Například: pojistná částka je sjednána ve výši 200 Kč na 1 den. Pojištěný si podvrtné kolenní kloub – tabulkové ohodnocení je **21 dnů** léčení – 200 Kč x 21 = 4 200 Kč. Vyplacené pojistné plnění bude **4 200 Kč**.

c) V případě léčení úrazu v nemocnici do 24 hodin od úrazu a s hospitalizací delší jak 24 hodin bývá za dny v nemocnici zvýšena denní dávka na určitý násobek.

Například: výše uvedený příklad – 3 dny v nemocnici (dvojnásobek za pobyt)
 $3 \times 400 \text{ Kč} = 1\,200 \text{ Kč}$, za další dny $18 \times 200 \text{ Kč} = 3\,600 \text{ Kč}$, celkem vyplacené pojistné plnění = $1\,200 + 3\,600$, tzn. **4 800 Kč**.

Další možnosti připojištění

Jsou možná další připojištění osob – např. denní odškodné při hospitalizaci následkem úrazu, odškodnění definovaných úrazů apod.

2.5.8 Soukromé zdravotní a nemocenské pojištění

Tento typ pojištění spadá do oblasti škodového pojištění.

- Doplněk státního zdravotního systému (pro klienty s vyššími nebo specifickými požadavky).
- Pojišťovna za pojištěného dle pojistné smlouvy hradí náklady na zdravotní péči v důsledku vzniklé nemoci nebo úrazu (např. i úkony související s těhotenstvím, preventivní péčí apod.).
- Různá připojištění.

Obecně u pojištění osob platí:

Rizikové skupiny

- **Rizikové skupiny – volný čas**
 - 1) Amatérský sport.
 - 2) Turistika.
 - 3) Je třeba dát pozor výluky – např. horolezectví, potápění, parašutismus atd.

- **Rizikové skupiny – výdělečná činnost**

- 1) **Se slevou** – administrativní pracovníci.

- 2) **Standard** – fyzické pracující osoby, které nemají rizikové povolání.

- 3) **S příplatkem** – dle rizikovosti povolání – např. 25 %, 50 %, 100 % – truhláři atd.

- **Rizikové skupiny – sport**

- 1) Registrovaní sportovci.

- 2) Vrcholový sportovci.

- **Rizikové skupiny – pohlaví**

- 1) Muž.

- 2) Žena.

- **Rizikové skupiny – věk pojištěného**

Podle výše věku pojištěného bývá pojišťovnou stanovena i výše pojistného (obvykle čím starší je pojištěný, tím vyšší pojistné může být stanoveno).

Od nebo do určitého věku již některá pojištění není možné sjednat, nebo naopak některé věkové skupiny jsou zvýhodněny – např.:

- 1) **Není možné sjednat:**

- a) Zproštění od placení pojistného z důvodu trvalé invalidity od „věku pro důchod“ pojištěného (60 let, 65 let apod.).

- b) Pojištění pro případ smrti dítěte do jeho 3 let věku.

- 2) **Zvýhodnění:**

- a) Dítě od 0 do 15 let má slevu na pojistném např. u úrazového pojištění.

- b) Životní pojištění pro 20letého člověka bude zpravidla levnější než pro člověka ve věku 60 let atd.

Zdravotní stav pojištěného

Pojišťovna před vznikem soukromého pojištění osob zjišťuje předchozí a současný zdravotní stav pojištěného. Podle výše pojistných částek vyžaduje rozsah informací – viz níže. Na základě těchto informací se pojišťovna rozhoduje, zda zájemce o pojištění pojistí, a za jakých podmínek.

- **Bez zkoumání zdravotního stavu** – u velmi nízkých pojistných částek nebo u dětí.
- **Zdravotní dotazník** – u nízkých pojistných částek do určité výše. Bývá součástí návrhu pojistné smlouvy. Pokud ve zdravotním dotazníku je uveden např. úraz, operace, nemoc, pojišťovna vyžaduje doplňující informace (např. vyjádření obvodního lékaře, specialisty, který žadatele o pojištění léčil apod.).
- **Zdravotní prohlídka pojištěného:**
 - **„Malá“ zdravotní prohlídka** – pojišťovna tuto prohlídku vyžaduje u vyšších pojistných částek nebo u více u ní sjednávaných pojištění, kdy souhrn pojistných částek tuto podmínku naplňuje. Zdravotní prohlídka je pouze u smluvních lékařů pojišťovny. Každá pojišťovna si určuje vlastní rozsah této prohlídky.
 - **„Velká“ zdravotní prohlídka** – u vysokých pojistných částek. Rozsah prohlídky je větší než u „malé“ zdravotní prohlídky. Např. obsahem prohlídky bývá EKG před a po zátěži, velký chemický laboratorní nález + HIV a laboratorní analýza moči – případně zpráva praktického lékaře, vyžádá-li si ji odborné oddělení pojišťovny, zpráva zprostředkovatele, finanční dotazník atd.

Nepojistitelné osoby

- Pojistné podmínky vyjmenovávají nepojistitelné osoby, z nichž nejčastější jsou osoby:
 - 1) plně invalidní,
 - 2) stížené nervovou nebo duševní poruchou, která není jen přechodná,
 - 3) závislé na alkoholu a jiných návykových látkách,
 - 4) nebo obecně ty, které jsou v době sjednávání návrhu pojištění v pracovní neschopnosti.

- Stane-li se pojištěný během trvání pojištění osobou nepojistitelnou (dle pojistných podmínek), je jeho povinností to oznámit pojišťovně.

Výluky z pojistného plnění

Jsou součástí pojistných podmínek.

Obvyklé výluky:

- Úrazy způsobené jaderným působením (pokud nejsou součástí léčebných postupů).
- Úrazy, které vznikly poruchou vědomí, epilepsií, v souvislosti s infarktem apod.
- Úrazy vzniklé při rizikových sportech, pokud se na ně pojištění nevztahuje (např. horolezectví, seskok padákem, potápění apod.).
- Obecně platí, že u úrazu pod vlivem alkoholu a návykových látek je pojistné plnění kráceno, popřípadě plnění nenastane vůbec.
- Sebevraždy jsou obecně v pojistných podmínkách pro pojistné plnění smrti ve výlukách do určité doby trvání smlouvy (např. do 2 let).
- V případě dřívějšího úrazu pojišťovny uplatňují výluky v pojištění na konkrétní část (např. operované koleno, nový kyčelní kloub apod.).
- Z důvodu nemoci pojištěného (cukrovka, 3x infarkt apod.) [8].

3 NÁKLADOVOST VYBRANÝCH INVESTIČNÍCH PRODUKTŮ

Tato kapitola poukáže podrobně na poplatkovou strukturu investičních produktů, resp. investičních životních pojištění. Aby bylo zcela jasné co mám na mysli, tak nejdříve ve stručnosti charakteristika tohoto produktu.

Investiční životní pojištění má nejčastěji podobu pojištění pro případ smrti nebo dožití. **Hlavní odlišností od kapitálového životního pojištění** je transparentnost (klient ví, jakou část z placeného pojistného pojišťovna používá pro krytí rizikových pojištění, kolik si pojišťovna ukrajuje na poplatcích a kolik zbývá pro investování) a přenesení investičního rizika přímo na klienta. Klient má právo (spíše povinnost) si zvolit, mezi pojišťovnou nabízenými druhy investic, takové, které odpovídají jeho investičním záměrům. Výnos z klientovy pojistky je plně závislý na úspěšnosti fondů, či investičních programů, které klient zvolil. Investiční životní pojištění z principu **negarantuje výnos** např. v podobě technické úrokové míry uplatňované u klasického kapitálového životního pojištění, některé produkty však obsahují fondy s garantovaným výnosem.

3.1 Druhy poplatků

U IŽP se lze setkat s následujícími základními **druhy poplatků**:

- spojené s uzavřením pojistné smlouvy,
- za správu pojistné smlouvy (řádově desetikoruny měsíčně),
- rozdíl mezi nákupní a prodejní cenou podílových jednotek,
- za správu aktiv (řádově jednotky procent),
- za přesun podílových jednotek mezi fondy.

S některými produkty souvisí i další poplatky jako poplatek za změnu alokace pojistného, poplatek z inkasa pojistného atd.

Nejvyšším poplatkem jsou **vstupní poplatky**, které jdou na úhradu počátečních nákladů.

Používají se dva základní způsoby jejich definování:

- **nákup počátečních podílových jednotek,**
- **snížená alokace běžného pojistného v prvních letech trvání smlouvy.**

Z pohledu klienta opticky lépe vypadá první způsob, ale jedná se tak trochu o klamání klienta, kdy jsou vykazovány na účtech fiktivní počáteční jednotky.

Výjimkou jsou produkty od České pojišťovny, které část pojistného alokují do běžné pojistné rezervy jako u kapitálového životního pojištění. V tomto případě však nelze mluvit o transparentním produktu.

Mezi další významné vlastnosti produktů IŽP patří možnost vkládat mimořádné pojistné (oproti běžnému pojistnému poplatkově zvýhodněno), provádět mimořádné výběry z pojistné rezervy (při zachování podmínek daňových odpočtů) a měnit umístění vložených prostředků mezi fondy či investičními programy pojišťovny.

3.2 Ukazatel TANK

Na počátku vzniku tohoto ukazatele stály časopis FOND SHOP a společnost Sophia Finance. Jedná se o ukazatel nákladovosti investičních produktů, měří **veškeré poplatky**, počáteční i průběžné, které je klient **povinen zaplatit** v rámci svého investičního produktu po celou dobu jeho trvání.

Procentem vyjadřuje, jak drahý je určitý (spořicí) investiční produkt. Veřejně dostupné informace jsou tzv. "**ceníkem**" finančních produktů. Poplatky každého jednotlivého produktu mohou (někdy i významně) snižovat výkonnost finančních programů, avšak není vhodné se řídit jen podle nich. Je zde další řada aspektů (pojistná částka, riziková skupina, investiční strategie, atd.), které také významně ovlivňují volbu produktu. Jestliže je možné koupit stejnou službu levněji, doporučuje se volit variantu levnější.

Filozofii ukazatele TANK je možné chápat ze dvou pohledů:

- ochrana klienta,
- pomoc investorům a finančním poradcům.

Slabou stránkou ukazatele TANK je to, že zveřejněné informace vychází z minulosti. Neumí tedy předpovídat vývoj v budoucnu. V souvislosti s ukazatelem TANK se často objevují ještě dva dílčí ukazatele:

- **PER** (Product Expense Ratio), ten odhaluje výši poplatků z pojistného, nicméně je to pouze dílčí ukazatel nákladovosti pojištění
- **TER** (Total Expense Ratio), ten odhaluje všechny poplatky hrazené podílovým fondem vůči průměrné NAV¹ za dané účetní období.

Z výše uvedeného vyplývá, že kvalita produktů i ceny za poskytované služby (TER) se v budoucnu mohou a také zcela jistě budou měnit. Z tohoto důvodu je dobré brát v patrnosti také ukazatel PER, který obsahuje spíše neměnné, tedy poplatky konstantní [9].

Samotná metodika výpočtu ukazatele Tank je neustále upřesňována. V současnosti se ukazatel stanoví jako **podíl** těchto dvou hodnot:

- **veškeré možné poplatky**, což jsou veškeré běžně placené poplatky na úrovni pojišťovny i fondu. Nepatří sem ty poplatky, které nespádají pod syntetický TER.
- **budoucí hodnota ideální investice** je třeba chápat jako pravidelnou měsíční úložku 1 000 Kč na určitém horizontu při konstantním růstu 6% p. a.

$$\text{TANK} = (\text{všechny poplatky}) / (\text{budoucí hodnota ideální investice})$$

Nedílnou součástí ovlivňující poplatkovou strukturu produktu je volba portfolia. Klient většinou vybírá ze tří portfolií:

- **Konzervativní**
- **Vyvážené** (balancované či smíšené)
- **Dynamické** (progresivní)

¹ NAV (Net asset value) znamená čistá hodnota aktiv v majetku fondu.

Ukazatel TANK hovoří o tzv. "**typickém portfoliu**". Charakteristika typického portfolia je dnes jednotně stanovena, a to pro všechny programy. Rozložení je půl napůl, tedy:

- **50% je alokováno do akcií** – jedná se o globální diverzifikaci,
- **50% je alokováno do dluhopisů** – pokud možno jedná se o alokace do státních dluhopisů ČR.

Nákladovost jednotlivých investičních produktů

Hodnoty TANK vyjadřují nákladovost na určitém časovém horizontu:

- **aTANK** říká, jaké procento mi ročně z výnosu ukrojí poplatky,
- **TANK 10**, je nákladovost na horizontu **10 let**,
- **TANK 20**, je nákladovost na horizontu **20 let**,
- **TANK 30**, je nákladovost na horizontu **30 let**,
- **TANK 40**, je nákladovost na horizontu **40 let**.

Tabulka 1: Procentuální hodnoty TANK vybraných investičních produktů

SPOLEČNOST/ PRODUKT	aTANK	TANK 10	TANK 20	TANK 30	TANK 40
Aegon Home, Live, Global 1000	6,44%	28,10%	34,60%	41,40%	47,80%
Aegon Invest & Live	4,93%	22,40%	25,30%	28,60%	31,60%
Aegon Live, Global 2000	7,20%	30,80%	35,80%	41,90%	48,30%
Axa Comfort Plus (T100)	5,63%	25,10%	30,3 %	35,1 %	40,1 %
Axa Partners for Life(T100P)	3,87%	18,10%	24,3 %	30,6 %	36,1 %
Česká podn. Pojišťovna Evropská jistota	5,73%	25,50%	34,80%	44,20%	51,20%
Česká podn. Pojišťovna Evropská penze	5,42%	24,30%	33,80%	43,30%	50,50%
ČPP Maximum	4,23%	19,60%	26,90%	34,80%	40,90%
ČSOB Pojišťovna Maximal	3,10%	14,80%	26,40%	37,50%	47,70%
Generali Clever Invest, Future	5,76%	25,60%	31,60%	37,90%	44,00%
ING Investor Junior	5,71%	25,40%	35,10%		
ING Investor Plus B150, Strategie U150	7,06%	30,30%	39,60%	48,80%	57,50%
ING Investor Plus B250, B350	6,38%	27,90%	37,50%	47,10%	56,00%
ING Investor Plus T150	6,07%	26,80%	36,10%	45,20%	56,50%
ING Investor Plus T250	4,73%	21,60%	34,60%	44,00%	52,70%

SPOLEČNOST/ PRODUKT	aTANK	TANK 10	TANK 20	TANK 30	TANK 40
ING/Smart	4,26%	19,70%	28,30%	34,90%	35,00%
ING/Top Life U140	5,23%	23,60%	35,50%	44,80%	56,80%
Komerční pojišťovna/Vital Invest	3,43%	16,3 %	29,00%	41,00%	51,70%
Kooperativa/6BN	4,31%	19,50%	29,0 %	38,5 %	46,8 %
Kooperativa/7BN	4,48%	20,60%	30,0 %	38,9 %	47,2 %
Pojišťovna ČS/Flexi Invest 2006	4,30%	19,90%	27,70%	33,80%	40,30%
Pojišťovna ČS/Flexi Invest 2008	4,30%	19,90%	23,10%	34,20%	40,50%
Pojišťovna ČS/Flexi ŽP 2009	5,81%	25,80%	30,20%	37,90%	43,50%
UNIQA/Finance Life F1, F2	4,53%	20,80%	37,80%	35,10%	39,60%
UNIQA/M05, E05, SI05, IKB	4,38%	20,20%	27,90%	33,50%	38,10%
UNIQA/RŽP–D**	3,28%	15,60%	27,80%	29,80%	34,60%
Wüstenrot/Invest	4,26%	19,70%	27,00%	29,30%	33,70%

Zdroj: www.t-a-n-k.eu, upraveno autorem

V tabulce jsou uvedeny pouze vybrané investiční produkty s **transparentní poplatkovou** strukturou.

Nejlepší, tedy i **nejlevnější ukazatel** aTANK a TANK 10 má společnost ČSOB pojišťovna s produktem Maximal. Na horizontu 20 let je nejnižší hodnota u společnosti Pojišťovna ČS s produktem Flexi Invest 2008. Nejlepší TANK 30 a TANK 40 má společnost Aegon s produktem Invest & Live.

Mezi **nejdražší produkty** na 10tiletém horizontu patří pojistka Live a Global 2000 od společnosti Aegon, v případě TANK 20, TANK 30 a TANK 40 pak produkt Investor Plus B150 nebo jeho klon U150 u společnosti ING pojišťovna.

Do tabulky nebyly zahrnuty investiční produkty, které nemají transparentní poplatkovou strukturu. Jsou to např. společnosti Allianz, Aviva, Amcico, Deutscher Ring, nebo Česká pojišťovna. Zajímavostí je, že právě poslední zmiňovaná neposkytla informace pro zpracování ukazatele TANK. Česká pojišťovna své údaje tají, to má za následek, že zákazník tedy nemá šanci touto cestou se informovat o nákladech a poplatcích u této společnosti [9].

Dalším zajímavým faktorem je poměrně velká volatilita mezi jednotlivými investičními produkty daných pojišťoven. Z tabulky je patrné:

- **aTANK** – min 3,10 % a max 7,20 % => rozdíl **4,10 %**
- **TANK 10** – min 14,80 % a max 30,80 % => rozdíl **16,00 %**
- **TANK 20** – min 23,10 % a max 39,60 % => rozdíl **16,50 %**
- **TANK 30** – min 28,60 % a max 48,80 % => rozdíl **20,20 %**
- **TANK 40** – min 31,60 % a max 57,50 % => rozdíl **25,90 %**

Takto velký rozkmit u jednotlivých produktů je dán především právě zohledněním všech běžných nákladů včetně nákladů na správu rezervy (syntetické TER), zvolenou strategií a poplatkovou strukturou konkrétního produktu. V některých případech je rozdíl poměrně markantní, převyšující až dvojnásobek minimálních hodnot.

Závěrem je třeba říci, že ukazatel **TANK nelze posuzovat samostatně**, ale pouze v kontextu s cenou pojištění, protože pojištění není vhodným čistým spořicíím produktem, což je největší slabina tohoto ukazatele[9].

3.3 Sazebníky, poplatky a správa smluv vybraných investičních produktů

Pokud si dá klient tu práci a přečte si **VOP** (Všeobecně obchodní podmínky), popř. sazebníky a ceníky jednotlivých produktů může zjistit, pro něj, rozhodující informace. Vybral jsem několik pojišťoven působících na českém finančním trhu a zde uvádím výčet zjištěných informací.

Uniqa pojišťovna – RŽPD

Počáteční poplatky	
použitý model	snížená alokace pojistného
algoritmus snížení	1. rok 2,9%, 2. rok 2,9%, 3. rok 0,6% z CZP
základ výpočtu	celkem zaplacené pojistné, max. 30 x roční pojistné
maximální snížení k ročnímu pojistnému	1. rok 87%, 2. rok 87%, 3. rok 18%, při PD=>30 let
Pravidelné poplatky	
správa smlouvy	0 Kč
inkasní poplatek	1%
Poplatky spojené s investičními fondy	
Bid/offer spread běžné pojistné	2%
Bid/offer spread mimořádné pojistné	3%

management fee pojišťovny	0 – 0,5 %
management fee externí	0,35 – 2 %
poplatek za změnu alokace pojistného	0 Kč
poplatek za přesun jednotek	0 Kč

Pojišťovna České spořitelny – Flexi

Počáteční poplatky	
použitý model	snížená alokace pojistného
algoritmus snížení	1. rok 14%–90%, 2. rok 9%–90%
základ výpočtu	zaplacené pojistné
maximální snížení k ročnímu pojistnému	1. rok 90% a 2. rok 90% při pojistné době 20 a více let
poplatek z výše sjednané pojistné částky	0,1%, max. 1 000 Kč
Pravidelné poplatky	
správa smlouvy (měsíčně)	30 Kč
inkasní poplatek	5 Kč (platí se jen v případě měsíční frekvence)
Poplatky spojené s investičními fondy	
Bid/offer spread běžné pojistné	5%
Bid/offer spread mimořádné pojistné	1,5% do 2 mil., nad 2 mil. 0,75%, max 52 500 Kč
management fee pojišťovny	0%, resp. 0,5% u garantovaného fondu (nesnižuje garanci)
management fee externí	0,9%–2,5%
poplatek za změnu alokace pojistného	0 Kč
poplatek za přesun jednotek	2. a další přesun v roce 100 Kč

Generali pojišťovna – Genio

Počáteční poplatky	
použitý model	počáteční jednotky
délka tvorby PJ	2 roky
roční srážka z PJ	7%
max. doba strhávání poplatku	pojistná doba
Pravidelné poplatky	
správa smlouvy	30 Kč
inkasní poplatek	0 Kč
Poplatky spojené s investičními fondy	

Bid/offer spread běžné pojistné	5%
Bid/offer spread mimořádné pojistné	2%
management fee pojišťovny	1,60%
management fee externí	0,8% – 1% (GI SICAV), C–Quadrat 2%
poplatek za změnu alokace pojistného	zdarma
poplatek za přesun jednotek	3. a další přesun v roce 0,25% z přesouvaných jednotek, min. 50 Kč, max. 500 Kč

Kooperativa pojišťovna – Perspektiva 7BN

Počáteční poplatky	
použitý model	snížená alokace pojistného
algoritmus snížení	1. rok 20%–65%, 2. rok 0%–65%, 3. rok 0%–65%
základ výpočtu	první měsíční pojistné (poplatek se hradí měsíčně)
maximální snížení k ročnímu pojistnému	65% v prvních 3 letech při pojistné době 25 a více let
Pravidelné poplatky	
správa smlouvy (měsíčně)	30 Kč
inkasní poplatek	0 Kč
Poplatky spojené s investičními fondy	
Bid/offer spread běžné pojistné	3%
Bid/offer spread mimořádné pojistné	3%
management fee pojišťovny	0,00%
management fee externí	1,83% (Conseq)
poplatek za změnu alokace pojistného	0 Kč
poplatek za přesun jednotek	1. –5. v roce zdarma, 6. – 10. 100 Kč, vícekrát 3%

Česká pojišťovna – TOP Invest

Počáteční poplatky	
použitý model	část pojistného je alokována v kapitálové hodnotě s garantovaným výnosem jakoby se jednalo o klasickou kapitálovku
algoritmus snížení	pojišťovna odmítá zveřejnit
základ výpočtu	–
Maximum v poměru k ročnímu pojistnému	pojišťovna odmítá zveřejnit

Pravidelné poplatky	
správa smlouvy (měsíčně)	0 Kč
inkasní poplatek	0 Kč
Poplatky spojené s investičními fondy	
Bid/offer spread běžné pojistné	0%
Bid/offer spread mimořádné pojistné	2,8%
management fee pojišťovny	0,00%
management fee externí	0,65% až 3%
poplatek za změnu alokace pojistného	50 Kč
poplatek za přesun jednotek	50 Kč

ČSOB Pojišťovna – Forte

Počáteční poplatky	
použitý model	snížená alokace pojistného
algoritmus snížení	1. rok 19 %– 95 %; 2. rok 14 % – 95 %; další roky 5 %
základ výpočtu	měsíční pojistné
maximální snížení k ročnímu pojistnému	1. rok 95 %, 2. rok 95 %; další roky 5 %
Pravidelné poplatky	
správa smlouvy	35 Kč
inkasní poplatek	5 Kč
Poplatky spojené s investičními fondy	
Bid/offer spread běžné pojistné	0%
Bid/offer spread mimořádné pojistné	0,0%
management fee pojišťovny	0,00%
management fee externí	0% až 2%
poplatek za změnu alokace pojistného	3. a další změna v roce 100 Kč
poplatek za přesun jednotek	3. a další změna v roce 100 Kč

AMCICO Pojišťovna – Invest

Počáteční poplatky	
použitý model	snížená alokace pojistného
algoritmus snížení	1. rok 70%, 2. rok 40%
základ výpočtu	roční pojistné
maximální snížení k ročnímu pojistnému	1. rok 70%, 2. rok 40%
Pravidelné poplatky	
správa smlouvy (měsíčně)	29 Kč
inkasní poplatek	0 Kč
Poplatky spojené s investičními fondy	
Bid/offer spread běžné pojistné	5%
Bid/offer spread mimořádné pojistné	5%
management fee pojišťovny	0,85%
management fee externí	0,6% – 1,9%
poplatek za změnu alokace pojistného	lze změnit investiční strategii pouze kompletně s přesunem již nakoupených PJ
poplatek za přesun jednotek	2. a další v roce 100 Kč

AXA pojišťovna – Comfort PLUS

Počáteční poplatky	
použitý model	počáteční jednotky
délka tvorby PJ	2 roky
roční srážka z PJ	6%
max. doba strhávání poplatku	25 let
Pravidelné poplatky	
správa smlouvy	40 Kč
inkasní poplatek	10 Kč
Poplatky spojené s investičními fondy	
Bid/offer spread běžné pojistné	5%
Bid/offer spread mimořádné pojistné	5%
management fee pojišťovny	1% až 1,5%
management fee externí	
poplatek za změnu alokace pojistného	2. a další přesun v roce 100 Kč
poplatek za přesun jednotek	2. a další přesun v roce 100 Kč

ING pojišťovna – SMART

Počáteční poplatky	
použitý model	snížená alokace pojistného
algoritmus snížení	1. rok 7%–65%, 2., 3. rok 0%–65%
základ výpočtu	zaplacené pojistné
maximální snížení k ročnímu pojistnému	1., 2. a 3. rok 65%, při PD=>26 let
Pravidelné poplatky	
správa smlouvy	20 Kč
inkasní poplatek	10 Kč
Poplatky spojené s investičními fondy	
Bid/offer spread běžné pojistné	3%
Bid/offer spread mimořádné pojistné	0,0%
management fee pojišťovny	0,8%–1,4%
management fee externí	0,8% – 2%
poplatek za změnu alokace pojistného	2. a další přesun v roce 50 Kč
poplatek za přesun jednotek	2. a další přesun v roce 50 Kč

Na výše uvedených příkladech je vidět, že každá pojišťovna má buď zčásti anebo zcela jinak postavenou poplatkovou strukturu. Nejčastěji však je využíván model, u počátečních poplatků, **snížená alokace pojistného**. U poplatku spojeným s investičními fondy je tzv. **Bid/offer spread** poplatek, což je, jednoduše řečeno, rozdíl mezi nákupní a prodejní cenou podílových jednotek. Některé pojišťovny mají tento poplatek 0 % p.a., jiné třeba na hranici 5% p.a..

3.4 Modelace vybraných investičních produktů

Jiný způsob, který podhalí poplatkovou strukturu, je **modelace** produktu od jednotlivých společností s minimální pojistnou ochranou. Tento typ zjišťování vyžaduje nemálo času ze strany klienta, který musí navštívit každou instituci osobně anebo spolupracovat s některým z finančních poradců. Na níže uvedených tabulkách je vidět porovnání vybraných investičních produktů, a to tedy při minimální pojistné ochraně (každá společnost má jiné minimum).

První tabulka dává údaj o zvolené strategii (v tomto modelovém příkladu je zvolena dynamická strategie), management fee¹ poplatků a TER poplatků.

Tabulka 2: Management fee a TER

Pojišťovna	Produkt	Min PČ	Fond/strategie	Manag. fee pro dynam. portfolio	TER pro dynam. portfolio
UNIQA	RŽP–D	30000	Investiční program EQUITY	1,61%	1,98%
Wüstenrot	Wüstenrot Invest	20000	W&W Quality Select Aktien Europa BWI	1,50%	1,88%
Pojišťovna ČS	Flexi	10000	ESPA Stock Europe – Active	1,44%	1,62%
Generali	Genio	2000	Euro Equities Opportunity C	2,39%	2,63%
Kooperativa	Perspektiva (7BN)	10000	Conseq Invest Dynamické portfolio	1,83%	2,48%
Česká pojišťovna	Top Invest	10000	Fond globálních značek (akciový)	2,20%	2,52%
ČPP	Evropská Jistota	30000	CONSEQ Progresivní portfolio	1,83%	2,48%
ČSOB	FORTE	10000	Akciový mix	2,00%	2,20%
Allianz	Rytmus	0	Allianz akciový fond	2,49%	2,71%
AMCICO	Amcico Invest	15000	Dynamická – Evropa	2,16%	2,90%
AXA	Comfort Plus	0	Fond zahraniční (akciový) (WIF 04)	2,16%	2,92%
ING	SMART	30000	Fond světových akcií II	3,37%	3,71%

Zdroj: Interní zdroj společnosti Fincentrum a.s., upraveno autorem

Mezi nejdražší produkty patří svou poplatkovou strukturou ING SMART, do kategorie nejlevnější spadá produkt FLEXI. Je to dáno i tím, že SMART investuje do celosvětových fondů pomocí investičních společností a FLEXI fondy obhospodařuje rodina Erste. Do Erste Group patří právě i Česká spořitelna.

Druhá tabulka pak poukazuje na stav účtu na konci modelačního příkladu. Uvažováno hrubé zhodnocení 7 % p. a. Výpočty platí pro měsíční pojistné 1000 Kč, pojistnou dobu do 60 let. Výsledek kapitálové hodnoty pro muže se vstupním věkem 20, 30 a 40 let.

¹ Management fee poplatků – poplatek za správu portfolia/fondu. Také správcovský nebo obhospodařovatelský poplatek. Vyjadřuje se v procentech per annum (za rok), typické hodnoty se pohybují od 0,5 % (fondy peněžního trhu) až po 1,5 % až 2,5 % (akciové a některé smíšené fondy) z průměrné roční hodnoty portfolia/fondu.

Tabulka 3: Modelový příklad s minimální pojistnou částkou

Pojišťovna	Produkt	Min PČ	Fond/strategie	Modelový příklad muž 20 let	Modelový příklad muž 30 let	Modelový příklad muž 40 let
UNIQA	RŽP-D	30000	Investiční program EQUITY	1 226 226 Kč	667 779 Kč	340 014 Kč
Wüstenrot	Wüstenrot Invest	20000	W&W Quality Select Aktien Europa BWI	1 252 456 Kč	681 681 Kč	337 681 Kč
Pojišťovna ČS	Flexi	10000	ESPA Stock Europe – Active	1 308 849 Kč	696 672 Kč	330 375 Kč
Generali	Genio	2000	Euro Equities Opportunity C	1 063 728 Kč	615 776 Kč	320 118 Kč
Kooperativa	Perspektiva (7BN)	10000	Conseq Invest Dynamické portfolio	1 099 267 Kč	618 049 Kč	316 392 Kč
Česká pojišťovna	Top Invest	10000	Fond globálních značek (akciový)	1 074 602 Kč	616 133 Kč	315 135 Kč
ČPP	Evropská Jistota	30000	CONSEQ Progresivní portfolio	1 220 277 Kč	629 675 Kč	314 367 Kč
ČSOB	FORTE	10000	Akciový mix	1 127 237 Kč	623 657 Kč	306 027 Kč
Allianz	Rytmus	0	Allianz akciový fond	1 034 679 Kč	597 060 Kč	305 928 Kč
AMCICO	Amcico Invest	15000	Dynamická – Evropa	989 844 Kč	582 807 Kč	305 107 Kč
AXA	Comfort Plus	0	Fond zahraniční (akciový) (WIF 04)	940 094 Kč	552 504 Kč	291 369 Kč
ING	SMART	30000	Fond světových akcií II	798 534 Kč	494 812 Kč	278 571 Kč

Zdroj: Interní zdroj společnosti Fincentrum a.s., upraveno autorem

Hodnoty v tabulce jsou předpokládanou kapitálovou hodnotou na konci pojištění při shodné hrubé výnosnosti podkladových aktiv. Vycházím z akciového portfolia, protože pojištění je **dlouhodobou záležitostí**. V celkové kapitálové hodnotě jsou touto modelací zahrnuty všechny běžné náklady včetně nákladů na správu rezervy (syntetické TER). Pro srovnání jsem vždy vybral nejlevnější akciový fond, který splňuje níže uvedená kritéria opatrné investice:

- **pravidlo UCIST III 5/10/40 %** (tj. maximální investice 10 % do akcií od jednoho emitenta a suma podílů od 5 % do 10 % nesmí překročit 40 % hodnoty celého portfolia),
- **sektorová strategie globální,**
- **regionální strategie globální nebo Evropa** (levnější z nich).

Kritéria tak nemůže splňovat např. akciový fond Generali. Fond je značně rizikový, neboť přes 50 % aktiv fondu tvoří pouhé 4 akciové tituly ze střední Evropy. Nedá se tak mluvit o fondu, ale o "**skupině akcií**".

Jak již bylo zmíněno, tento faktor nelze posuzovat samostatně, ale pouze v kontextu s cenou pojištění, protože pojištění není vhodným čistým spořicíím produktem, což je největší slabina např. ukazatele TANK.

V kombinaci spoření s pojistnou ochranou může investiční životní pojištění přinést klientovi značný užitek, proto při uložení části pojistného do rezervy není dobré vybírat předražené produkty, samotné náklady fondu však nemohou být hlavním rozhodujícím faktorem[8].

4 HODNOCENÍ V PRAXI A DOPORUČENÍ

V této kapitole se zaměřím na praktické příklady. Z výše popsaného vyplývá, že investiční životní pojištění lze rozdělit na dvě části:

- **hlavní krytí** (smrt + investice),
- **připojištění**.

V případě první části hlavního krytí tj. rizika smrti použiji pro srovnání **maximální pojistnou částku** dosažitelnou na 1000 Kč měsíčního pojistného a cenu pojistného krytí reprezentovanou průměrnými diskontovanými ročními náklady na 1 milion Kč pojistné částky při pojištění **do 60 let**. Tato modelace není náhodná, vzchází z nejčastěji uváděného příkladu právě pro porovnání investičních produktů na pojistném trhu. Maximální pojistná částka reprezentuje především variabilitu hlavního krytí, druhým parametrem je pak cena pojistného krytí. Cena pojistného krytí je vypočtena průměrnými diskontovanými ročními náklady s diskontním faktorem 2,4 %. Proč je třeba využívat diskontované náklady? Důvod je prostý, protože některé pojišťovny používají ve výpočtech:

- **přírozené pojistné** – každý rok jiné pojistné na smrt na stejnou pojistnou částku, které roste s přibývajícím věkem klienta,
- **konstantní pojistné po celou dobu placení** – v tomto případě si riziko klient „předplácí“, proto je třeba využívat časového rozlišení nákladů.

Diskontní faktor je zvolen s ohledem na současnou výši obvyklé **technické úrokové míry** (TÚM), tedy ve výši bezpečného zhodnocení.

4.1 Investiční složka IŽP

Investiční část je charakterizována celkovými syntetickými náklady na akciové portfolio. Investiční životní pojištění nemá význam pod **20 let**, proto akciové portfolio. V praxi však průměrná životnost tohoto investičního produktu je někde mezi **šestým a osmým rokem**. Důvodem jsou společnosti, které pracují na podobném principu, tj. rušení stávajících smluv a uzavírání nových. Tímto krokem je vždy poškozen jen a jen klient a to:

- kvůli nedodržení **pojistného**,
- kvůli nedodržení **investičního horizontu**.

Klient pak vždy přichází buď z části anebo i o všechny již vložené finanční prostředky.

Jak již je výše uvedeno, toto akciové portfolio musí splňovat tyto parametry:

- **informační otevřenost** – klient má možnost zjistit, co fond či portfolio obsahuje a jaké má náklady,
- dodržení pravidel **diverzifikace 5/10/40 dle UCIST III** (tj. maximální investice 10 % do akcií od jednoho emitenta a suma podílů od 5 % do 10 % nesmí překročit 40 % hodnoty celého portfolia) – aby se opravdu jednalo o fond a ne o „skupinu akcií“ ,
- **sektorová alokace globální** – klient nemá možnost portfolio ovlivňovat, aby byl tedy ochráněn před umrtvením určitého sektoru,
- **regionální alokace globální nebo Evropa** – pro zajištění titulů z oblastí, které jsou příznivé k vlastníkům a nevezou se jen na vlně „růstu z důvěry“.

Pro modelové příklady, viz níže, jsem vybral vždy fond či portfolio, který je od dané pojišťovny nákladově nejvýhodnější a které splňuje výše uvedená kritéria.

U **připojištění** jsem opět využil pro srovnání diskontované průměrné roční náklady. Důvodem opět je, že některá připojištění (nemoc, invalidita, atd.) mohou být stanovena na:

- **přirozené bázi,**
- **bázi konstantní sazby** po celou dobu placení.

Problém v tomto případě nastává především u úrazového pojištění, a to u **trvalých následků úrazu a denních dávek**. Oba typy pojištění mohou mít u každé pojišťovny jinou výši plnění na stejný typ úrazu, neboť výši plnění omezují v oceňovacích tabulkách úrazu, popř. přímo v pojistných podmínkách. U trvalých následků úrazu navíc je různá úroveň plnění díky **rozdílným výpočtům progresivního plnění**. Tyto faktory jsem zahrnul vyrovnáním pojistných částek na shodnou úroveň, tj. např. pokud pojišťovna A má v průměru o 20 % nižší plnění, je třeba mít o 25 % vyšší pojistnou částku pro dosažení stejné úrovně krytí. Vyšší plnění je zohledněno jen u pojišťoven, které provádí ocenění dle tabulek uvedených v pojistných podmínkách (nemohou je jednostranně měnit).

4.2 Nákladovost produktu IŽP

Nákladovost produktu může klient hodnotit z několika pohledů. Některé z nich zde byly již zmíněny (ukazatele TER a PER). Obecně řečeno nákladovost IŽP je často rozebírané téma, v současné době o to víc, kdy se diskutuje o úplné **informační povinnosti vůči klientovi**. Nalézt vhodný ukazatel, který by srozumitelně vyjadřoval nákladovost produktu, není zase tak pracné – stačí si nechat např. vyhotovit nabídku od konkrétní společnosti a zaměřit se na tabulku předpokládaného vývoje investice (kapitálové rezervy) v čase s modelovaným **0% ročním výnosem**. Nejjednodušším ukazatelem je již zmíněný ukazatel PER v kombinaci s ukazatelem TER jednotlivých fondů jako informace ke konkrétnímu řešení. V následující tabulce je přehled mnou vybraných společností s **0% zhodnocením p.a.** kapitálové rezervy při měsíční platbě 1000 Kč.

Modelace je vytvořena na třicetiletého muže, ženu a čtyřicetiletého muže, ženu s minimální pojistnou částkou pro případ smrti (viz. tabulka 3). Jedná se tedy o tzv. spořicí investiční životní programy – celá část pojistného je kumulována do investiční složky.

Tabulka 4: Modelace při 0% zhodnocení

Pojišťovna	Produkt	Vloženo	Muž 30 let	Žena 30 let	Vloženo	Muž 40 let	Žena 40 let
UNIQA	RŽP-D	360 000 Kč	313 522 Kč	314 878 Kč	240 000 Kč	211 597 Kč	213 128 Kč
Kooperativa	Perspektiva (7BN)	360 000 Kč	313 051 Kč	313 166 Kč	240 000 Kč	204 815 Kč	204 914 Kč
Generali	Genio	360 000 Kč	311 522 Kč	311 522 Kč	240 000 Kč	203 731 Kč	203 731 Kč
ČSOB	FORTE	360 000 Kč	306 222 Kč	306 888 Kč	240 000 Kč	195 523 Kč	196 196 Kč
Pojišťovna ČS	Flexi	360 000 Kč	309 842 Kč	309 884 Kč	240 000 Kč	198 632 Kč	198 662 Kč
AMCICO	Amcico Invest	360 000 Kč	332 465 Kč	332 487 Kč	240 000 Kč	215 671 Kč	215 705 Kč
Česká pojišťovna	Top Invest	360 000 Kč	307 686 Kč	309 317 Kč	240 000 Kč	205 850 Kč	206 499 Kč
ING	SMART	360 000 Kč	315 696 Kč	315 696 Kč	240 000 Kč	202 896 Kč	202 896 Kč
ČPP	Evropská Jistota	360 000 Kč	301 042 Kč	303 624 Kč	240 000 Kč	199 728 Kč	202 348 Kč
Allianz	Rytmus	360 000 Kč	337 050 Kč	337 050 Kč	240 000 Kč	160 216 Kč	160 216 Kč
AXA	Comfort Plus	360 000 Kč	307 635 Kč	307 635 Kč	240 000 Kč	200 532 Kč	200 532 Kč
Wüstenrot	Wüstenrot Invest	360 000 Kč	311 043 Kč	311 765 Kč	240 000 Kč	199 996 Kč	200 098 Kč

Zdroj: Interní zdroj společnosti Fincentrum a.s., upraveno autorem

V tabulce je vidět kolik si pojišťovna ponechá z klientovi vložené částky do kapitálové rezervy, resp. jaký je rozdíl **mezi hodnotou kapitálové rezervy klienta a jeho vloženou částkou**. Většina pojišťoven rozlišuje pohlaví, avšak např. Generali nebo Allianz či Axa pohlaví nerozdělují. Z tabulky je patrná značná volatilita mezi jednotlivými společnostmi – ta je zapříčiněna nejen ukazateli PER a TER, ale také vnitřním systémem každé pojišťovny a jejími správními náklady na každou smlouvu. Dále je vidět že na horizontu 30 let je nejdražším produktem Evropská Jistota od společnosti ČPP, naopak nejlépe dopadl produkt Rytmus od Allianz pojišťovny. Na horizontu 20 let Allianz patří k nejhorším a nejlépe si stojí produkt Amcico Invest. Na tomto je vidět **rozdílná filozofie a metodika** jednotlivých společností v rámci IŽP.

4.3 Předmět měření IŽP

Ukazatele nákladovosti IŽP se zaměřují jen na **investiční složku**. Tato skutečnost v současné době výrazně napomohla rozklíčovat jednotlivé náklady těchto produktů – Kolik společností (pojišťoven) před třemi lety bylo ochotno zveřejnit nebo zveřejňovalo TER interních nákladů? Skoro žádné. Dnes již je to standardem. Pokud chce být společnost s produktem konkurenceschopná, musí odkrýt karty a být transparentní (stále velký problém České pojišťovny). Nicméně by bylo potřeba ke všem ukazatelům dodat varování, že **investiční životní pojištění není vhodný nástroj na řešení tvorby rezervy! A to ať už z kratšího horizontu či delšího**. Nesmí se zapomínat také na **15% daň** (danímě částku očištěnou o vklad), tzv. **srážkovou daň**.

IŽP nemusí být, ve většině případů nikdy není, zcela vhodná investice pro klienta, jelikož i sebelevnější investiční životní pojištění je stále značně nákladné. Z tohoto důvodu by si klient měl uvědomit, že produkt investičního životního pojištění by měl převážně využívat k **možnostem pojistné ochrany**. V následující tabulce uvádím přehled mnou vybraných společností, z pohledu krytí rizika pro případ smrti. Opět je zde rozdělení podle společností, jejich produktů a také více podrobné dělení z pohledu věku a pohlaví.

Výpočty pro měsíční pojistné 1000 Kč a pojistnou dobu do 60 let. Seřazeno dle hodnot pro muže ve věku 40 let.

Tabulka 5: Maximální pojistná částka na smrt

Pojišťovna	Produkt	Muž 20 let	Žena 20 let	Muž 30 let	Žena 30 let
UNIQA	RŽP-D	3 747 000 Kč	8 617 000 Kč	2 671 000 Kč	6 007 000 Kč
Kooperativa	Perspektiva (7BN)	2 970 000 Kč	6 000 000 Kč	2 160 000 Kč	4 330 000 Kč
Generali	Genio	2 347 000 Kč	4 000 000 Kč	1 837 000 Kč	4 000 000 Kč
ČSOB	FORTE	2 356 000 Kč	5 198 000 Kč	1 709 000 Kč	3 719 000 Kč
Pojišťovna ČS	Flexi	3 287 000 Kč	7 280 000 Kč	2 156 000 Kč	4 588 000 Kč
AMCICO	Amcico Invest	2 913 000 Kč	3 961 000 Kč	1 398 000 Kč	3 146 000 Kč
Česká pojišťovna	Top Invest	1 703 000 Kč	3 459 000 Kč	1 200 000 Kč	2 387 000 Kč
ING	SMART	2 539 000 Kč	3 139 000 Kč	1 799 000 Kč	2 254 000 Kč
ČPP	Evropská Jistota	1 500 000 Kč	1 500 000 Kč	900 000 Kč	900 000 Kč
Allianz	Rytmus	1 224 000 Kč	2 281 000 Kč	933 000 Kč	1 840 000 Kč
AXA	Comfort Plus	1 080 000 Kč	1 080 000 Kč	840 000 Kč	840 000 Kč
Wüstenrot	Wüstenrot Invest	515 000 Kč	1 237 000 Kč	515 000 Kč	1 237 000 Kč
Pojišťovna	Produkt	Muž 40 let	Žena 40 let	Muž 50 let	Žena 50 let
UNIQA	RŽP-D	1 766 000 Kč	3 963 000 Kč	1 126 000 Kč	2 580 000 Kč
Kooperativa	Perspektiva (7BN)	1 340 000 Kč	2 950 000 Kč	900 000 Kč	1 940 000 Kč
Generali	Genio	1 296 000 Kč	2 970 000 Kč	676 000 Kč	1 567 000 Kč
ČSOB	FORTE	1 110 000 Kč	2 430 000 Kč	717 000 Kč	1 613 000 Kč
Pojišťovna ČS	Flexi	1 089 000 Kč	2 297 000 Kč	512 000 Kč	674 000 Kč
AMCICO	Amcico Invest	1 048 000 Kč	2 120 000 Kč	361 000 Kč	803 000 Kč
Česká pojišťovna	Top Invest	773 000 Kč	1 509 000 Kč	450 000 Kč	823 000 Kč
ING	SMART	759 000 Kč	1 537 000 Kč	492 000 Kč	994 000 Kč
ČPP	Evropská Jistota	700 000 Kč	700 000 Kč	300 000 Kč	300 000 Kč
Allianz	Rytmus	609 000 Kč	1 276 000 Kč	379 000 Kč	826 000 Kč
AXA	Comfort Plus	600 000 Kč	600 000 Kč	360 000 Kč	360 000 Kč
Wüstenrot	Wüstenrot Invest	515 000 Kč	1 237 000 Kč	515 000 Kč	1 237 000 Kč

Zdroj: Interní zdroj společnosti Fincentrum a.s., upraveno autorem

Tabulka je záměrně podrobná – důvodem je obrovská diference jednotlivých společností mezi sebou – což je vidět na prvním a posledním řádku tabulky (Uniqa x Wüstenrot). Hodnoty v tabulce jsou maximální pojistnou částkou dosažitelnou na 1000 Kč měsíčního

pojistného pro danou věkovou kategorii při pojištění do 60 let a vypovídají o variabilitě pojištění ve **smyslu krytí rizika smrti/sporení**. Protože pojištění by především mělo krýt rizika, která klientovi hrozí a pomoci zajistit rodinu v případě nenadálé ztráty živitele, je tento faktor velmi významný. Nejvýhodněji z tohoto hlediska vychází UNIQA s produktem pod názvem RŽP – D (Riziková životní pojistka s dividendou), kdy pro zajištění vyšší pojistné částky klient zaplatí relativně nízké náklady. Důvodem jsou především nízké rizikové sazby, které patří mezi nejvýhodnější z uvedených produktů.

Další srovnání, které může být pro klienta rozhodující, je obecně řečeně poměr **cena x výkon**. Klient si přeje mít vysokou pojistnou ochranu a v případě dožití se konce pojištění vyplacenou určitou kapitálovou rezervu. Toto srovnání spojuje tedy pojistnou ochranu s vytvářením rezervy. Následující tabulka osvětlí tuto problematiku.

Uvažuji opět hrubé zhodnocení 7 % p. a. Výpočty platí pro měsíční pojistné 1000 Kč, pojistnou dobu do 60 let a pojistné částky pro případ úmrtí ve výši 2 000 000 Kč, resp. 1 000 000 Kč. Seřazeno dle kapitálové hodnoty pro muže se vstupním věkem 40 let.

Tabulka 6: Pojistná ochrana pro případ úmrtí dle kapitálové hodnoty na konci pojištění

Pojišťovna	Produkt	Muž 30 let, PČ 2 000 000 Kč	Žena 30 let, PČ 2 000 000 Kč	Muž 40 let, PČ 1 000 000 Kč	Žena 40 let, PČ 1 000 000 Kč
Pojišťovna ČS	Flexi	287 903 Kč	516 188 Kč	164 823 Kč	255 171 Kč
ČSOB	FORTE	nelze	433 727 Kč	137 647 Kč	229 593 Kč
UNIQA	RŽP–D	150 804 Kč	432 404 Kč	126 638 Kč	244 876 Kč
Generali	Genio	nelze	421 602 Kč	126 363 Kč	238 764 Kč
AMCICO	Amcico Invest	nelze	395 784 Kč	114 443 Kč	225 019 Kč
Kooperativa	Perspektiva (7BN)	0 Kč	339 920 Kč	82 064 Kč	210 179 Kč
Wüstenrot	Wüstenrot Invest	nelze	nelze	nelze	231 010 Kč
ING	SMART	nelze	309 593 Kč	nelze	199 219 Kč
Česká pojišťovna	Top Invest	nelze	262 999 Kč	nelze	182 654 Kč
Allianz	Rytmus	nelze	nelze	nelze	154 216 Kč
AXA	Comfort Plus	nelze	nelze	nelze	nelze
ČPP	Evropská Jistota	nelze	nelze	nelze	nelze

Zdroj: Interní zdroj společnosti Fincentrum a.s., upraveno autorem

Hodnoty v tabulce jsou předpokládanou kapitálovou hodnotou na konci pojištění při shodné hrubé výnosnosti podkladových aktiv, dle pravidel uvedených již v předchozí části práce. Pro zopakování se jedná o tyto parametry:

- **informační otevřenost** – klient má možnost zjistit, co fond či portfolio obsahuje a jaké má náklady,
- dodržení pravidel **diverzifikace 5/10/40 dle UCIST III** (tj. maximální investice 10 % do akcií od jednoho emitenta a suma podílů od 5 % do 10 % nesmí překročit 40 % hodnoty celého portfolia) – aby se opravdu jednalo o fond a ne o „skupinu akcií“,
- **sektorová alokace globální** – klient nemá možnost portfolio ovlivňovat, aby byl tedy ochráněn před umrtvením určitého sektoru,
- **regionální alokace globální nebo Evropa** – pro zajištění titulů z oblastí, které jsou příznivé k vlastníkům a nevezou se jen na vlně „růstu z důvěry“ [8].

Pokud je u produktu uvedeno "nelze", znamená to, že nelze zajistit danou pojistnou částku za 1000 Kč měsíčního pojistného. **Nejvýhodněji** vychází Flexi od PČS a RŽP–D od UNIQY a 7BN od Kooperativy. Pro UNIQU svědčí především možnost minimalizace měsíčního pojistného, neboť výnosy nejsou jisté nikdy, avšak měsíčné výdaje (peněžní toky pojistného) jsou jisté vždy, navíc lze kombinovat klesající a konstantní pojistnou částkou. Výhoda 7BN je především v tom, že je možné volit krytí rizika smrti pojistnou částkou + kapitálová hodnota nebo vyšší z těchto hodnot.

4.4 Jednoduchý ukazatel neexistuje

Pokud se rozhodneme měřit náklady investiční složky (např. pro naplnění informační povinnosti), je zde jeden velký problém – žádný ukazatel, který by měřil skutečně přesně nákladovost IŽP neexistuje. Jakým způsobem má být vlastně nákladovost měřena? To je otázka, na kterou stále dnes nezná nikdo odpověď. Převážná většina klientů, pokud chtějí vytvářet dynamičtější finanční rezervu, stojí před rozhodnutím, zda zvolit investici do:

- **Otevřeného podílového fondu,**
- **Investiční životní pojistky.**

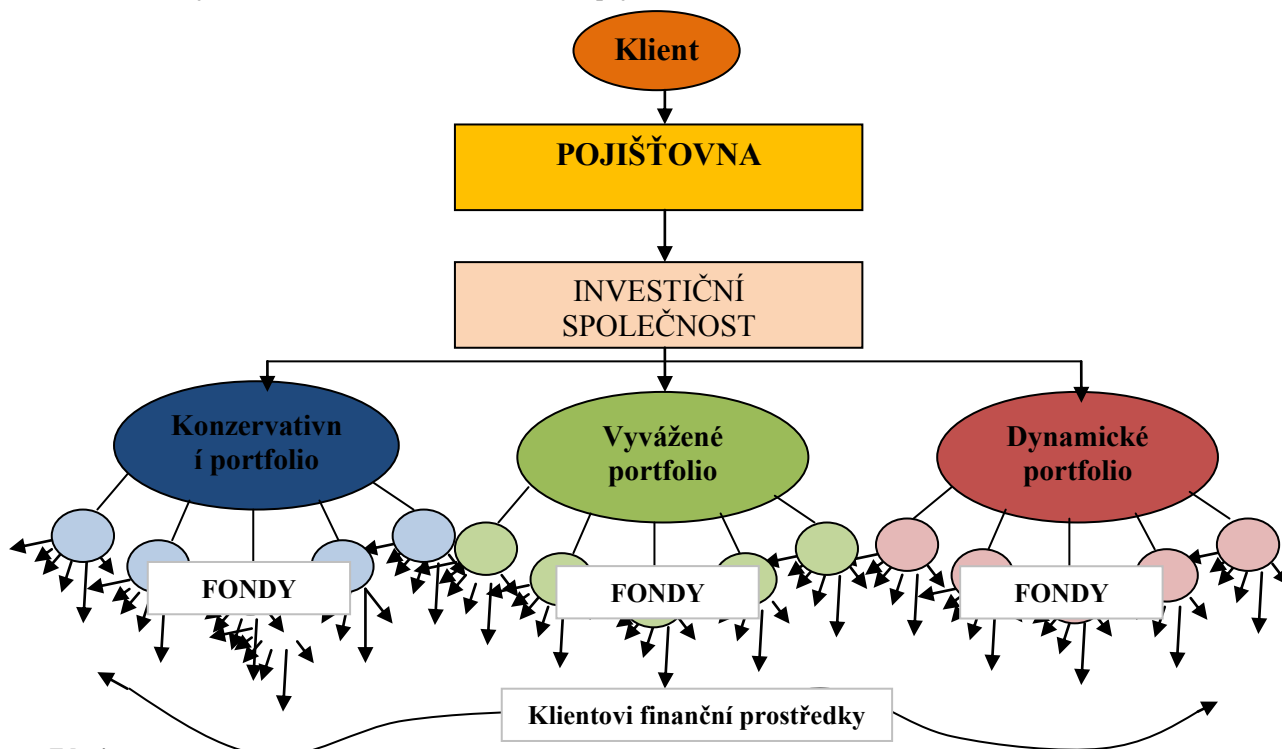
Dle mého názoru zcela **nelogicky** je volena varianta druhá, a to i za předpokladu, že odstoupení od smlouvy je v tomto případě často značně nákladné. Nicméně zde mají vyšší

vliv i náklady, které mohou hrozit v budoucnosti – které **žádný ukazatel nemůže postihnout**. Nemám na mysli neinformovanost nebo nezveřejňování struktury poplatků (např. Česká pojišťovna) či **volnost jejich změny**, kdy klient automaticky **dává souhlas** se změnou při podpisu smlouvy nebo je o nich zmínka ve všeobecných pojistných podmínkách, což je za hranicí povolených mezí dle mého názoru. Problém je, že i drobné detaily mohou mít v dlouhodobém horizontu fatální dopad na účet klienta. Stačí malá změna, např. možnost v navyšování poplatků dle výše inflace, aby došlo k celkové narušení nákladovosti IŽP. A to ani nezmiňuji možnost podkladových aktiv – pojistná rezerva je majetkem pojišťovny. Toto je jen hrstka problémů, které znemožňují jednoznačně změřit budoucí náklady na určitém časovém horizontu [17],[18].

4.5 IŽP s porovnáním s OPF

Z výše uvedeného vyplývá, že klient by měl přemýšlet o produktu IŽP pouze v případě, že chce zajistit sebe nebo své blízké či zajistit rodinu pro případ své smrti. Pokud klient uvažuje o vytvoření rezervy, měl by brát v potaz i možnost, tvořit kapitál právě přes tzv. čisté investice (OPF – otevřené podílové fondy). Na uvedeném schématu je vidět jak probíhá proces investování skrze pojišťovnu.

Obrázek 13: Zjednodušené schéma investování skrze pojišťovnu

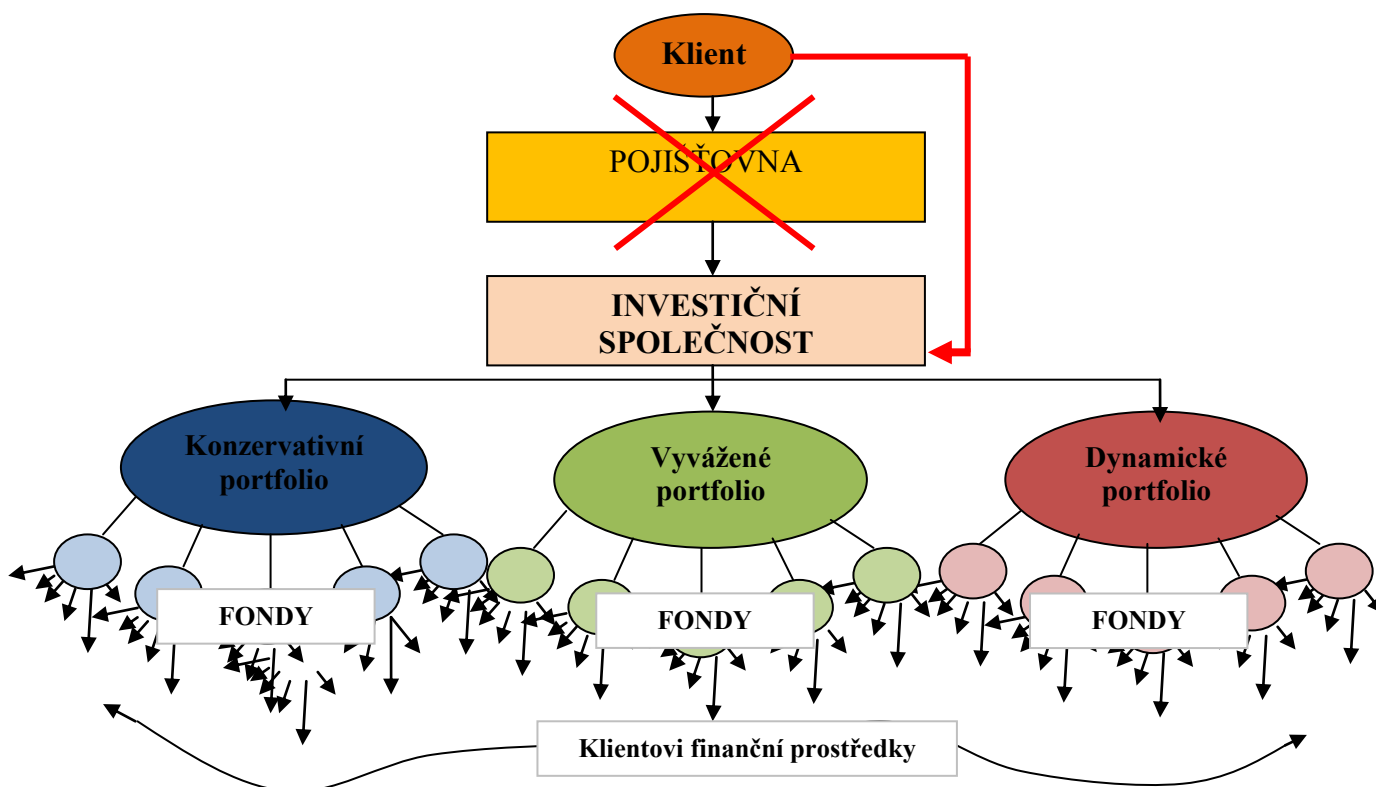

Zdroj: autor

Na uvedeném schématu je patrné jak probíhá zjednodušeně proces investování skrze pojišťovnu. Na vrcholu stojí klient a investuje – posílá finanční prostředky do pojišťovny. Pojišťovna si odečte veškeré poplatky a zbylé prostředky přepošle do investiční společnosti. Ta je podle zvoleného portfolia klientem (nebo zvolené strategie klientem) zainvestuje do “ trhu “.

Druhý model, je investování bez pojišťovny, jednoduše řečeno se obejde, a napřímo se podepíše smlouva s investiční společností. Asi takto:

Obrázek 14: Zjednodušené schéma investování napřímo do investiční společnosti

Zdroj: autor

Tento druhý model je pro klienta vždy výhodnější. Stále uvažuji, že klient chce vytvořit finanční rezervu. To co mu tady v tomto případě odpadne, je velká část poplatků, které nesmyslně hradí pojišťovně přes IŽP. Investiční životní pojištění, z hlediska nákladovosti, by mělo pro klienta sloužit jako nástroj pojistné ochrany, popř. nástroj pro daňové účely, ale v žádném případě jako nástroj pro vytváření rezervy.

Pro důkaz tohoto tvrzení v této části práce porovnám IŽP vs. OPF. Uvažuji opět hrubé zhodnocení 7 % p. a. Výpočty platí pro měsíční pojistné 1000 Kč, časovým horizontem do

60 let a se vstupním věkem 20, 30, 40 let – muž. Investiční strategie dynamická, např. společnost Conseq.

Z níže uvedeného vyčteme jeden důležitý údaj o investiční strategii produktu:

Tabulka 7: Pojišťovna – Perspektiva 7BN

Pojišťovna	Produkt	Min PČ	Fond/strategie	Modelový příklad muž 20 let	Modelový příklad muž 30 let	Modelový příklad muž 40 let
Kooperativa	Perspektiva (7BN)	10000	Conseq Invest Dynamické portfolio	1 099 267 Kč	618 049 Kč	316 392 Kč

Zdroj: Interní zdroj společnosti Fincentrum a.s., upraveno autorem

Tento údaj říká, že společnost Kooperativa ve svém produktu 7BN používá pro investování fondy Conseq (jako takřka všechny pojišťovny na trhu). Pokud udělám srovnání s investiční společností, při zachování naprosto stejných podmínek, jen obejdu pojišťovnu, dostanu tyto údaje:

Tabulka 8: OPF – společnost Conseq

Investiční společnost	Produkt	Min PČ	Fond/strategie	Modelový příklad muž 20 let	Modelový příklad muž 30 let	Modelový příklad muž 40 let
Conseq	Active Invest	0	Conseq Invest Dynamické portfolio	1 802 877 Kč	937 700 Kč	443 514 Kč

Zdroj: autor

Tabulka myslím postačí bez podrobnějšího komentáře. Je z ní jasně patrné, že klient, který bude odkládat každý měsíc 1000 Kč po dobu 20 let (ať už sobě, svému dítěti, atd.) dosáhne přes investiční společnost na částku **1 802 887 Kč**. Což je **ve srovnání s pojišťovnou nemalý rozdíl**. A pokud od výsledku v pojišťovně odečtu ještě 15% daň (daníme částku očištěnou o vklad), dostanu z 1 099 267 Kč, vyplaceno klientovi **1 006 376 Kč**. V rámci investic – u fyzických osob, jestliže doba držení podílového listu překročí 6 měsíců, je výnos zcela osvobozen od daně z příjmu. Rozdíl tedy mezi pojišťovnou a OPF je bezmála **703 620 Kč**.

Je tedy zcela jasné, že pokud chce klient produkt na vytvoření rezervy v jakémkoliv časovém horizontu delší **jak 10 let**, pak z důvodu vysokých nákladů pojišťoven **NENÍ INVESTIČNÍ ŽIVOTNÍ POJIŠTĚNÍ VHODNÝM NÁSTROJEM**.

Jak již bylo výše několikrát uvedeno, ŽP by měl být pro klienta nástroj na zajištění pojistné ochrany a veškeré volné prostředky, které chce zhodnocovat, svěžit profesionálům v investičních společnostech. Za zmínku stojí investiční společnosti Conseq, C–Quadrat, ČP Invest, SFM Group, Pioneer Investments či fondy společnosti HSBC.

ZÁVĚR

Diplomová práce byla zaměřena na problematiku nákladovosti investičních produktů. Tento ekonomický segment je neustále propíraným tématem. Nákladovost těchto investičních produktů je velice různá, záleží na dané společnosti, daném produktu či na marketingové strategii. Obecně řečeno, na co je obrovská marketingová reklama, tak to samozřejmě musí někdo zaplatit. A pojišťovna to nebude – např. produkt Dynamik, pro pojišťovnu zlatý důl, ale pro klienty černá díra. Vždy je toto břemeno na klientovi.

Každý klient by si měl uvědomit, že největším bohatstvím co má je jeho zdraví, dále pak jeho zázemí nejen v podobě domova ale i majetku, který je s ním spojen. Práce byla rozpracována do dvou hlavních částí. V jedné části je velmi podrobný popis co se týče charakteristiky životního, přesněji investičního životního pojištění a s tímto produktem související pojistná ochrana, kterou klient může požadovat. Dále práce směřovala ke stěžejnímu tématu a to nákladům těchto investičních produktů. Všeobecně známým faktem jsou poplatky – poplatky spojené s uzavřením pojistné smlouvy (většina klienta si je jich vědoma) a za správu pojistné smlouvy (řádově desetikoruny měsíčně). Dalším poplatkem je rozdíl mezi nákupní a prodejní cenou podílových jednotek, za správu aktiv (řádově jednotky procent) a za přesun podílových jednotek mezi fondy (velmi málo klientů si toto uvědomuje). S těmito poplatky souvisí dva ukazatele a to jsou ukazatel TER a ukazatel PER. Celá aplikační část práce je zaměřena na vybrané produkty vybraných pojišťoven působícím na českém finančním trhu. Je potřeba si uvědomit, že každý druh pojištění má svá specifika a svůj význam pro klienta, podle kterého by se měl řídit jeho výběr. V poslední části práce jsem provedl hodnocení poznatků vypsanych v této práci a navrhl ani ne tak řešení, jako spíše doporučení, jak by se měl klient na pojistném trhu (ale i obecně finančním trhu) chovat.

Cílem diplomové práce bylo představit některé vybrané investiční produkty, které se vyskytují na českém pojistně–finančním trhu v portfoliu vybraných pojišťoven. Nejen jejich specifickou charakteristiku, ale především jejich nákladovost na klienta. V poslední části práce jsem na několika modelových situacích dokázal, že produkt investičního životního pojištění může být v mnoha ohledech pro klienta výhodný (pokud zvolí tu správnou společnost a produkt), např. při řešení otázky zajistit rodinu pro případ mého úmrtí – ale i zde je velmi výrazný rozdíl v nabídce – za 1000 Kč měsíčně, pokud jsem 20letá žena, tak se mohu u UNIQUY nechat zajistit na 8 617 000 Kč, anebo se taky mohu nechat zajistit u WÜSTENROTU na “ pouhý“ 1 237 000 Kč – za těch

samých 1000 Kč. Jak již bylo řečeno, produkt IŽP může být pro klienta vhodný z několika pohledů, tam kde není ale zcela jistě vhodným řešením je otázka spoření.

Tento fakt je dokázán v poslední kapitole této práce, kde ukazují velmi markantní rozdíl mezi investováním skrze pojišťovnu a investováním skrze investiční společnost. Rozdíl dosahuje hodnoty přes 700.000 Kč.

Jsem zcela přesvědčen, že cíl práce byl splněn a díky velmi podrobnému zkoumání vybraných společností i překročen, což je zapříčiněno mou šestiletou praxí v tomto oboru.

Použitá literatura

- [1] KARFÍKOVÁ, M.; PRIBYL, V.; ČECHOVÁ, J. *Základy pojišťovacího práva*. Vyd. 1. Praha : Orac, 2001. 301 s. ISBN 80-86199-27-4.
- [2] DUCHÁČKOVÁ, E. *Pojišťovnictví a pojištění*. Vyd. 1. Praha : Vysoká škola ekonomická, 2000. 118 s. ISBN 80-245-0023-X.
- [3] VOŽENÍLEK, V.; CHLAŇ, A. *Pojišťovnictví*. Vyd. 1. Pardubice : Univerzita Pardubice, 2003. 139 s. ISBN 80-7194-564-1.
- [4] ČEJKOVÁ, V.; MARTINOVIČOVÁ, D. *Pojišťovnictví*. Vyd. 1. Brno : Zdeněk Novotný, 2003. 133 s. ISBN 80-214-2404-4.
- [5] CIPRA, T. *Pojistná matematika teorie a praxe*. Vyd. 2. Praha : Ekopress, 1999. 414 s. ISBN 80-86946-00-2.
- [6] HRADEC, M.; KŘIVOHLÁVEK, V.; ZÁRYBNICKÁ, J. *Pojištění a pojišťovnictví*. Vyd. 1. Praha : Vysoká škola finanční a správní, 2005. 215 s. ISBN 978-80-86754-48-2.
- [7] MAJTÁNOVÁ, A., et al. *Pojišťovnictví – Teorie a praxe*. Praha : EKOPRESS, 2006. 288 s. ISBN 80-86929-19-1.

Elektronické dokumenty

- [8] *Fincentrum* [online]. (c)2005–2010 [cit. 2011–05–09]. Findata. Dostupné z WWW: <<https://findata.fincentrum.com/CZ/finData/Poradci/Download.aspx?aid=fedeb1afd371f31d>>.
- [9] *TANK* [online]. (c) 2008 [cit. 2011–05–09]. Přehled poplatků v investičním spoření . Dostupné z WWW: <<http://www.t-a-n-k.eu/>>.
- [10] *UNIQA – online pojištění OZ* [online]. (c) 2005 [cit. 2011–05–09]. POS systém . Dostupné z WWW: <https://pos.uniqa.cz/eims_ucz/jsp/_Init.jsf?LANGUAGE=CZ>.
- [11] *Pojišťovna České spořitelny* [online]. (c) 2009 [cit. 2011–05–09]. SoftExtranet. Dostupné z WWW: <<https://softextranet.pojistovnaacs.cz/Prihlaseni.aspx>>.
- [12] *Generali FAC* [online]. (c) 2007 [cit. 2011–05–09]. Fondy IŽP. Dostupné z WWW: <<https://generalifac.cz/cz/obsah/fondy-izp/c112>>.
- [13] *Česká pojišťovna* [online]. (c) 2008 [cit. 2011–05–09]. Zhodnocení fondů/portfolií . Dostupné z WWW: <<http://www.ceskapojistovna.cz/ovb/index.php?page=Profi-Info>>.
- [14] *AXA Česká republika* [online]. (c) 2007 [cit. 2011–05–09]. Životní pojištění . Dostupné z WWW: <<http://partner.axa.cz/DesktopDefault.aspx?tabid=361&chosenMenuItem=84>>.
- [15] *ING* [online]. (c) 2001–2011 [cit. 2011–05–09]. Životní pojištění. Dostupné z WWW: <<https://www.eisis.ing.cz/eisiscs/login?urlBack=https://www.eisis.ing.cz/eisis/homepage.html>>.

- [16] *Simulace Wüstenrot – Nejlepší pojistka pro život* [online]. (c) 2007 [cit. 2011–05–09]. Wüstenrot. Dostupné z WWW: <<https://pojisteni.wuestenrot.cz/?zal=0&ceri=880049&cerh=20ef2736a35e925c9f117bc9533650d7f6123cc1>>.
- [17] *IDNES.cz* [online]. 16. října 2008 [cit. 2011–05–09]. Nové a výhodnější pojištění není vždy výhodou pro klienta. Dostupné z WWW: <http://finance.idnes.cz/nove-a-vyhodnejsi-pojisteni-neni-vzdy-vyhrou-pro-klienta-pmn-/poj.asp?c=A081015_103445_poj_hru>.
- [18] *Produktové listy.cz* [online]. 13. března 2010 [cit. 2011–05–09]. Nákladovost IŽP. Dostupné z WWW: <<http://www.produktovelisty.cz/pojisteni-osob/clanky/izp/274-nakladovost-izp-4.html>>.

Seznam tabulek

Tabulka 1: Procentuální hodnoty TANK vybraných investičních produktů.....	47
Tabulka 2: Management fee a TER.....	55
Tabulka 3: Modelový příklad s minimální pojistnou částkou.....	56
Tabulka 4: Modelace při 0% zhodnocení.....	60
Tabulka 5: Maximální pojistná částka na smrt.....	62
Tabulka 6: Pojistná ochrana pro případ úmrtí dle kapitálové hodnoty na konci pojištění.....	63
Tabulka 7: Pojišťovna – Perspektiva 7BN.....	67
Tabulka 8: OPF – společnost Conseq.....	67

Seznam obrázků

Obrázek 1: Schéma principu pojištění.....	14
Obrázek 2: Oprávněná osoba.....	17
Obrázek 3: Rozdělení podle pojistného plnění.....	21
Obrázek 4: Rozdělení podle pojistného plnění.....	23
Obrázek 5: Schéma rozdělení životního pojištění.....	24
Obrázek 6: Rizikové životní pojištění.....	25
Obrázek 7: Důchodové životní pojištění.....	27
Obrázek 8: Kapitálové (smíšené) životní pojištění.....	29
Obrázek 9: Investiční životní pojištění.....	30
Obrázek 10: Flexibilní životní pojištění.....	31
Obrázek 11: Progresivní průběh I.....	37
Obrázek 12: Progresivní průběh II.....	38
Obrázek 13: Zjednodušené schéma investování skrze pojišťovnu.....	65
Obrázek 14: Zjednodušené schéma investování napřímo do investiční společnosti.....	66

Seznam zkratek

Allianz	Allianz pojišťovna, a.s.
Amcico	Amcico pojišťovna a.s. (MetLife Amcico)
AXA	AXA životní pojišťovna a.s.
ČNB	Česká národní banka
ČPP	Česká podnikatelská pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group
ČSOB	ČSOB Pojišťovna, a. s., člen holdingu ČSOB
EKG	Elektrokardiogram
Generali	Generali Pojišťovna, a. s.
HIV	Human Immunodeficiency Virus
IČ	Identifikační číslo
ING	ING pojišťovna, a. s.
IŽP	Investiční životní pojištění
Kooperativa	Kooperativa pojišťovna, a.s., Vienna Insurance Group
OPF	Otevřený podílový fond
p. a.	per annum (za rok)
PER	Product Expense Ratio
Pojišťovna ČS	Pojišťovna České spořitelny, a. s., Vienna Insurance Group
TER	Total Expense Ratio
TÚM	Technická úroková míra
Uniqa	Uniqa pojišťovna, a. s.
VOP	Všeobecně obchodní podmínky
Wüstenrot	Wüstenrot pojišťovna, a.s.
ŽP	Životní pojištění